

Моніторинг регіональних ЗМІ, соціальних мереж Одещини, окремих ЗМІ рф з метою виявлення ворожих інформаційних операцій, дезінформації, прихованих спроб маніпулювання громадською думкою

Протягом січня-червня 2022 р. експертна група спільно із виданням «ІзбірКом» та Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» здійснювала моніторинг мережевих регіональних ЗМІ, соціальних мереж (Facebook-публіки, Telegram-канали) Одеси та Одеської області, а також ЗМІ російської федерації. В січні-березні моніторинг проведено в режимі тестування програмного забезпечення, в квітні-червні - безпосередньо в режимі роботи з джерелами.

Для моніторингу використовувалася [методологія](#), що дозволяє слідкувати за зміною пропагандистських завдань та цілей, виявляти приховані меседжі та викривати дезінформацію й методи маніпулювання свідомістю.

Медіакарта:

Аналізу було піддано:

18 одеських ЗМІ, що публікують регіональні новини: *048.ua; Взгляд из Одессы; Град; Дено Одесса; Думская; Информер; ІзбірКом; Одесса медиа; Одесса Онлайн; Одесский Курьер; Одесский паблик; Одессит; Окна Одесса; Официальный сайт города Одесса; Правда за Одессу; Причерноморье; Топор; УСИ online.*

56 Facebook-пабліків, що висвітлюють новини Одеси та Одеської області із загальною кількістю підписників близько 1,6 млн.: *Моя Одесса; Одесса и всё что её касается - Лучший город на земле. Odessa; Одесса: новости ✓ сплетни ✓ юмор; Одеські новини; Измаил, как он есть; Главные новости Одессы; Типичный Измаил; Мій Ізмаїл; Типовий Аккерман; Поселок Котовского и соседи_Одесса; Живой Подольск; Таки-да, Одесса; Новости по-одесски; Одесса, поселок Котовского; Одесса, которой больше нет; Я одессит, я из Одессы - здрасьте !; ХУЕВАЯ ОДЕССА; Кілія INFORM; Правда Аккермана; НАШИ Измаил; Типичный Аккерман | Белгород-Днестровский; Мой Одесский Район; моя Одесса; Черноморск КРАТКОinfo; Одесса как она есть; Белгород-Днестровский Паблик; Моя Любимая Одесса "Новости"; Подільська райдержадміністрація; БОЛГРАД ІНФОРМ Новини Болграда та Болградського району; Група ОДЕССА; Арцизский район "А У НАС НА РАЙЕНЕ...."; Одесса-мама; Николаев-Одесса-Херсон; Город Южный; Старый Аккерман; Новости Болграда и Болградского района; Одесса, мероприятия и новости; Подслушано, Измаил это - Украина!!!; Ностальгический Измаил; Измаил наш Измаил; Белгород-Днестровский и всё что... Білгород-Дністровський район. Аккерман; Килия - мой родной город !; Измаил - город в твоём смартфоне.; Измаил. Отражение времени.; Старая Одесса в лицах; Барахолка ПИВДЕНЬ: ОДЕСЬКА, МИКОЛАЇВСЬКА, ХЕРСОНСЬКА, ЗАПОРІЗЬКА; Аккерман Форпост; ОДЕССА; ОдесскиЕ Объявления; Лиманский район.; Болград без цензуры; наша чистая Одесса; Килия-Измаил-Одесса ПОПУТЧИК; Пришло Время Доверять Делама !; ОДЕССА ГЕРОИЧЕСКАЯ; Одесса мой Рыжий город.*

12 Telegram-каналів, які публікують новинний контент, є популярними в регіоні і відкритими для користувачів: *Одесса News - новости Одессы; Одесса Сейчас: война, Украина, россия; Одесская Книжка; Одесский фраер; Суспільне Одеса; ТГ Думская; ТГ ІзбірКом; ТГ Монітор; ТГ Одесса Официально; ТГ ХУОдесса; УСИ новости Одесса; Циничный городовоной.*

Вісім найпопулярніших російських ЗМІ: *Russia Today, Ведомости, Известия, Комсомольская правда, Лента.ру, Медуза, РБК.ру, РИА Новости.*

Інструменти:

- дослідження ЗМІ та Telegram-каналів здійснювалось за допомогою програми «Краля», створеної виданням «ІзбірКом» в рамках проекту, спрямованого на протидію кремлівській дезінформації та політиці маніпулятивного впливу на громадян за підтримки The Black Sea Trust for Regional Cooperation.
- дослідження Facebook-сторінок здійснювалось за допомогою сервісу CrowdTangle, що належить фірмі «Мета».
- до аналізу текстів долучались також авторські модулі на Python.

Загальна статистика:

Загалом за визначений період було вивчено:

21 тис. 441 матеріалів одеських ЗМІ.

Кількість матеріалів у одеських регіональних медіа, проаналізованих під час моніторингу за період квітень-червень 2022

Медіа	Квітень	Травень	Червень
1. Думская	389	1197	1009
2. Одесса Онлайн	1163	1087	1178
3. УСИ online	587	858	731
4. 048.ua	806	711	643
5. Официальный сайт города Одесса	273	599	464
6. Причерноморье	47	470	564
7. Одесса медиа	426	404	448
8. Град	224	300	284
9. Взгляд из Одессы	234	290	280
10. Информер	260	252	254
11. Топор	234	232	218
12. Одесский Курьер	288	216	231
13. ІзбірКом	272	215	284
14. Одесский паблик	515	168	112
15. Окна Одесса	32	97	73
16. Депо Одесса	993	88	60
17. Правда за Одессу	391	64	73
18. Одессит	17	64	72
Разом	7151	7 312	6978

107 тис. 664 дописи Facebook-пабліків.

75 публікацій російських ЗМІ, в яких містилися згадки за ключовими словами «Одеса», «Одеський», «одесит».

21 тис. 261 публікація у Telegram-каналах.

Facebook-пабліки:

Загальна характеристика:

Звернемо увагу, що проросійська пропаганда 2022 року у Facebook-пабліках Одеського регіону вже не є такою відвертою, як у минулі роки, вона все ретельніше приховується та маскується. На фоні хвилі патріотизму та проукраїнських настроїв проросійська пропаганда перемістилася у «підпілля» та стала набагато більш прихованою. Це видно у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, коли спостерігалася значна кількість публічних постів, що безпосередньо містили ознаки пропаганди. Зараз пропагандистські заклики в своїй переважній більшості спустилися до коментарів, як правило, непропагандистських постів. Однак це не означає, що пропаганда зникла, це свідчить лише про те, що треба посилити увагу щодо її виявлення та знешкодження.

Дописи у Facebook-пабліках, що досліджувались протягом періоду моніторингу, характеризуються наступним:

- від 52% до 56% від загальної кількості всіх публікацій, які були проаналізовані в означений період, були присвячені неполітичним темам та подіям (природа та тварини, мистецтво, архітектура, навчання тощо);
- від 48% до 44% дописів так чи інакше були політично-забарвлені.

За ступенем нейтральності/маніпулятивності змісту «політичні дописи» розподілялись за наступними трьома типами:

1) **нейтральний контент** – дописи цього типу не містять ознак та проявів інформаційних операцій (протягом моніторингу 96-97% політично-забарвлених дописів можемо уналежнити до типу нейтрального контенту);

2) **маніпулятивний контент низької інтенсивності проявів [вірогідно] інформаційних операцій** – дописи цього типу мають деякі незначні риси ворожих інформаційних операцій, але кінцева мета створення та поширення цих дописів залишається незрозумілою: подібні дописи цілком вірогідно можуть бути елементами ворожих інформаційних операцій, але водночас висока вірогідність того, що вони створюються та поширюються «корисними ідіотами» (2,63-2,79% політично-забарвлених дописів можемо уналежнити до маніпулятивних дописів низької інтенсивності);

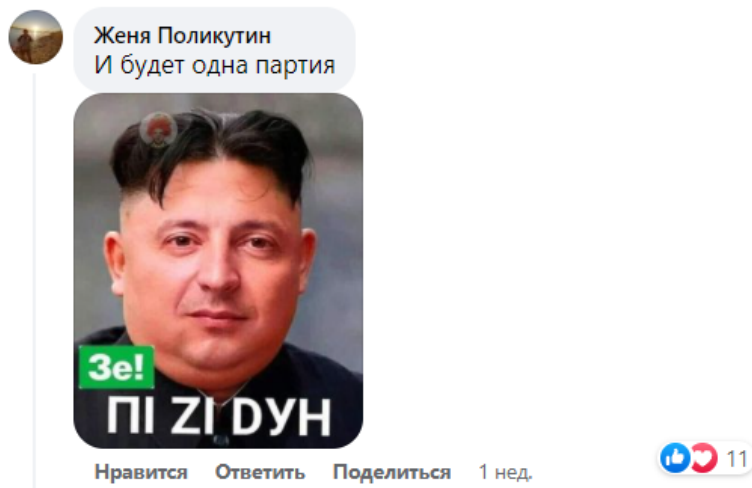
3) **маніпулятивний контент високої інтенсивності проявів інформаційних операцій** – дописи цього типу мають достатньо ознак, щоб впевнено стверджувати про їх належність до проявів інформаційних операцій (від 0,35 до 0,65% від усіх політично-забарвлених дописів можемо уналежнити до типу маніпулятивних дописів високої інтенсивності в різні проміжки часу протягом моніторингу).

Пропагандистські та маніпулятивні матеріали зустрічались в достатній кількості для того, щоб класифікувати їх за такими ж категоріями, за якими фіксувались пропагандистські матеріали під час минулорічного моніторингу:

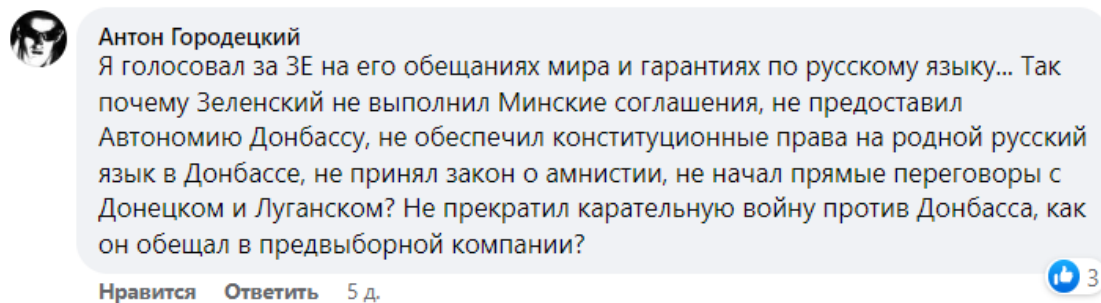
1. Наявність у текстах ознак нетерпимості, ксенофобії, дискримінації, нетолерантності до українського народу або до представників українського народу. Застосування до них образливих ярликів та мови ворожнечі. Свідоме визначення української національності, української мови як меншовартісних, другосортних, недолугих. Наприклад, ворожі вислови щодо україномовних: як «понаехавших западенцев»; а також твердження, що «так называемые

националисты это быкота из сел которая к Одессе вообще никакого отношения не имеет» тощо.

2. Дискредитація української державності та її представників, дискредитація української мови та її носіїв на рівні стилістики. За приклад можна навести твердження, що використовувати український варіант написання слова «одесит» з однією літерою «с» можуть лише «жалкие боты» або ті, хто «слегка ку-ку». До цієї ж категорії порушень можна віднести зневажливі згадування Президента України, як «клоуна» та маріонетки, що тільки й чекає грошей від Джо Байдена та Бориса Джонсона тощо.

Наразі не часто зустрічаються відкриті прояви дискредитації Президента України та його критики з використанням методів та аргументів російської пропаганди, але в коментарях до цілком нейтральних постів подібний наратив наявний в достатній кількості. Наприклад:

3. Дезінформація, перекручування фактів, тексти з недостовірними посиланнями тощо. Наприклад, що життя Одеси за часів фашистської окупації під час Другої Світової війни було щасливим та безпечним. Підведення до думки, що в окупації немає нічого поганого, адже вона приносить у місто «порядок». Також проросійська пропаганда скористалася 78 річницею визволення Одеси від німецько-фашистських окупантів для знецінення ролі жителів міста Одеси у звільненні міста від фашистських загарбників та ідеалізації ролі російських воїнів як тих, хто звільнив місто Одесу від фашистів у 1944 році. В деяких одеських пабліках 10 квітня були розміщені відверто проросійські фотографії, з яких виходить, що саме росіяни є справжніми захисниками Одеси. Зауважимо, що в повномасштабній війні проти України для прикриття своїх агресивних імперських цілей росія використовує саме привід захисту росіянами українських міст від «фашистів».

В цьому сенсі дуже неоднозначно можна трактувати й фотографію Одеси періоду нацистської окупації 1943 р., що демонструє майже безтурботне життя і цілком годиться для просування ідеї, що «окупація» – це не таке вже й погане явище...

Типичная Одесса

3 days ago · 44,236 Followers

Одесса, оккупация. Приморский бульвар. 1943 год.

5.1x 1,220 +860 522 +515 282 +250

4. Нагнітання панічних настроїв та підрив довіри до місцевої влади, наприклад, шляхом розповсюдження пліток, що органи місцевої влади впровадили комендантську годину та заборону пересування 10 квітня виключно для того, щоб не дати одеситам відсвяткувати День Визволення Одеси росіянами. А також про те, що місцева влада планує організацію вибухів безпосередньо перед 9 травня для подальшого залякування населення.

До цієї ж категорії варто віднести скандальну публікацію на Facebook-сторінці «Новости Одессы – 048.ua», де ставиться питання, чи варто захищати Одесу від російських загарбників, або буде краще «здати місто, щоб зберегти людей». Цей допис викликав бурхливу реакцію, як реальних користувачів, так і значну активність ботів. У коментарях, окрім обурення, також з'явилися дописи, в яких схвально сприймали перспективу віддати місто ворогу.

Новости Одессы - 048.ua
1 мая · 🌐

Війна ставить дуже складні запитання. Що чекає на Одесу, на інші міста України? Краще захищати чи здати місто, щоб зберегти людей?
<https://www.048.ua/.../skladni-pitanna-vijni-ci-varto...>

199

Комментарии: 190 Поделились: 24

Алексей Кравченко
Спасибо админу, за то что здраво мыслит!
Нравится Ответить 4 нед.

Алексей Кравченко
Никакая война не стоит человеческих жизней. Лично для меня Одесса дороже любой Украины.
Нравится Ответить 4 нед.

Алексей Кравченко
Валентина Венгровская никакой провокации. Здравый рассудок.
Нравится Ответить 4 нед.

Вера Витальевна Баранчук
Я не хочу второго Мариуполя!
Люди при чем?
Тысячи погибших.....
А Вы говорите защищаться
Там тоже защищались
И от города ничего не осталось
И вообще кого волнует наше мнение?!
Нравится Ответить 4 нед.

У дописі із провокаційним заголовком міститься посилання на статтю на сайті, в якій автор озвучує проукраїнську позицію. Тобто з точки зору формальної логіки ми маємо не надто вдалий заголовок, зроблений для привернення уваги читачів, та статтю, що має розвіяти всі сумніви щодо проукраїнської позиції авторів в цьому питанні. Водночас слід констатувати, що, по-перше, під час усього моніторингу минулого року не було жодного тексту в подібному стилі (це цілком природно, бо ж відкрите вторгнення здавалось майже неможливим), та, по-друге, під час воєнного часу допис з таким провокаційним заголовком свідомо чи несвідомо слугує ворожій пропаганді.

- Відтворення російських новин (фактично – російської пропаганди) разом з відповідним візуальним підкріпленням та представлення їх читачам як нейтральної інформації. Наприклад, допис: «Россия готовится к победе и репетирует парад на 9 мая», проілюстрований фотографією російського військового на параді.

Бессарабия.UA
29 April, 12:19 · 🌐

👁️👁️ Россия готовится к победе и репетирует парад на 9 мая
Минувшей ночью, с 28 на 29 апреля, в москве состоялась первая ночная репетиция парада победы с техникой.

BESSARABIA.UA
Россия готовится к победе и репетирует парад на 9 мая
| Бессарабия.UA

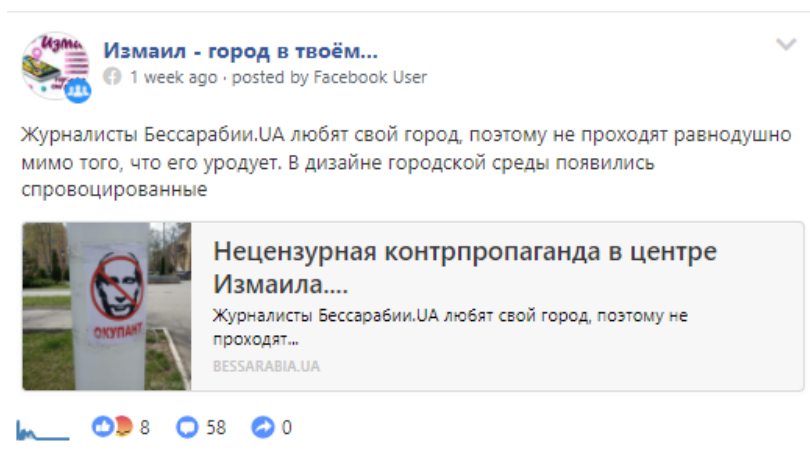
👍👎👏 52

Комментарии: 46 Поделились: 2

Навіть використання всередині тексту слова «москва» з маленької літери не нейтралізує загальний пропагандистський стиль допису.

В межах цієї ж категорії зустрічається подання версій російської пропаганди як об'єктивних доведених фактів. Наприклад, ігнорування доказів геноциду українського населення російськими окупантами в Київській області, зокрема, в Бучі, а також ствердження, що це фейки, створені українською владою: «Мы хотим правды, а не фейков ваших долбанных, не кино ваше не профессиональное».

Цікавим прикладом також є «багатошарові» з точки зору просування пропагандистських наративів комбінації. Наприклад, заклики зривати антиросійські плакати в публічних місцях під виглядом турботи про міську естетику оскільки антивоєнна символіка «уродует дизайн городской среды».

Цікаво, що зміна ставлення російського керівництва до деяких наративів, зокрема до звичного першотравневого гасла «Мир. Труд. Май» позначилась і на характері пропаганди в одеському сегменті Facebook: цього року першотравнева тема вперто замовчувалася навіть найзавзятішими ботами. Але з подвійними зусиллями «відпрацьовувались» теми «параду перемоги», подій 2 травня в Одесі, а також сторіччя піонерської організації та її відновлення в росії.

6. «М'яка» пропаганда «єдиного минулого» України та росії, наявність у тексті ностальгії за часами СРСР та Російської імперії, публікація архівних фотографій Одеси та міст Одеської області часто зі старими радянськими назвами та зі згадуванням про щасливі безтурботні часи тощо. Публікація інформації про радянські кінострічки, що частково чи повністю були зняті в Одесі, та розповідей про акторів, які в них знімалися. Слід зауважити, що в проаналізований період пропаганда з ознаками ностальгії за спільним минулим охоплює понад 70% усіх пропагандистських матеріалів у пабліках. Дуже часто такі фотографії містять посилання на відповідні сторінки у ворожій соціальній мережі ВКонтакте.

Типичная Одесса

Вчера в 02:10 · 🌐

Российская империя, Одесса, начало XX-века. Одесский Спасо-Преображенский кафедральный собор.

👍❤️ 299

Комментарии: 3 Поделились: 18

Серед фільмів «з одеським колоритом» згадуються й ті, в яких знімалися актори, що схвалюють війну проти України. Зокрема в кадрі з фільму «Ліквідація» вміщено відомого путінського пропагандиста Володимира Машкова та актора Федора Добронравова, який не приховує, що схвалює дії російського уряду.

Типичная Одесса

28 April, 22:50 · 🌐

#цитаты #Ликвидация

👍😂❤️ 47

Комментарии: 11 Поделились: 2

В межах пропаганди «спільного героїчного минулого росіян та українців» було оприлюднено на початку травня фотографію з параду військ Одеського гарнізону 1 травня 1947 року, який приймає маршал Г. Жуков. Цікаво, що на відміну від можливої схвальної реакції читачів минулого року, зараз ця фотографія викликала різко негативну реакцію користувачів, які в коментарях досить однозначно висловлювалися щодо проросійської спрямованості публікації, а також пабліку, що її розмістив.

Типичная Одесса
1 month ago · 45,294 Followers

1 мая 1947 г. Куликово поле Парад войск Одесского гарнизона на Куликовом поле в Одессе, парад принимает Маршал Жуков

10.31% 3,426 924 246

Женя Сovenko
Жуков пролив ріки крові українців і не тільки.
Нравится Ответить 3 нед. 6

Владимир Афанасьев
Одесса - русский город! 🤔👍👍👍 10
Нравится Ответить 3 нед.

Наталья Житченко
Владимир Афанасьев (Щас) на Юга захотелось с расейских ебеней? Обломится))
Нравится Ответить 3 нед. Отредактировано 2

Валентина Маркова
"Типичная Одесса" сепаратистский сайт и телеграм канал
Нравится Ответить 4 нед. 16

Dmitry Shmalkoff
Кажись группа попахивает сепарством и коллаборационизмом. А я и не думал и не гадал
Нравится Ответить 4 нед. 33

Лариса Ранчашова
Dmitry Shmalkoff не попахивает, а воняет! Я вчера тоже имела неосторожность зайти сюда и поняла, что наша вата вся шифруется в этой группе любителей рузького мира, и с вождением ждут прихода его в наш город. Мало того их здесь как блох, немерянно.
Нравится Ответить 4 нед. 11

Сергей Финогенов
Я понял, никакая это не одесская группа! Здесь нет Одесситов! Здесь Самарканд и т.п. Одесситы, уходим от сюда!!! И не позволяем зарабатывать ботам и кровопийцам!
Нравится Ответить 4 нед. 3

- Підтримка сепаратизму та тенденції до територіального відокремлення чи фіксація територіальної окремішності, твердження про «єдність народів». Зустрічаються пропагандистські твердження, що жителі Одеси «любят Путина и русский мир», а «Россия» - це «матушка-освободительница». Досі дуже популярною залишається фіксація територіальної окремішності Одеси та «одеської мови» разом із зверхнім ставленням до жителів інших українських територій.

Ш-каф
Apr 2, 2022 at 9:23 AM

Русско-одесский разговорник
ISRALOVE.ORG

6 0 2

Facebook-пабліки були в цілому більш гнучкими у тематиці та приводах, що використовувались для просування маніпулятивних наративів. Водночас протягом

періоду моніторингу спостерігались вдалі інфоприводи для фактичної контрпропаганди (червоним відмічені інфоприводи, що дозволили розгорнутись контрпропаганді):

1. День гумору 1 квітня;
2. Буча, Ірпінь, Гостомель, Маріуполь, Краматорськ тощо;
3. **Смерть Жириновського;**
4. 78-а річниця визволення Одеси від німецько-фашистських окупантів;
5. **Затоплення крейсера «Москва»;**
6. **Затримання Віктора Медведчука;**
7. **День космонавтики;**
8. День народження володимира лєніна 22.04.2022;
9. Ракетний удар по ЖК «Тірас» в Одесі 23.04.2022;
10. Великдень 24.04.2022;
11. **Зустріч міністрів оборони в Рамштайні 26.04.2022;**
12. **36-а річниця Чорнобильської катастрофи 26.04.2022;**
13. Обстріли мосту в Затоці 26-27.04.2022;
14. **Приїзд Анджеліни Джолі до України 30.04.2022.**
15. **Перше травня;**
16. Події 2 травня;
17. «Парад 9 травня»;
18. Сторіччя створення піонерської організації.

Найбільше уваги привернув паблік «Типичная Одесса», який поряд з нейтральними регіональними матеріалами регулярно здійснює інформаційні пропагандистські атаки. Зауважимо, що ця група навіть не намагається приховувати своє російське коріння, активно просуваючи свою сторінку в російській соціальній мережі «вконтакте», а також закликаючи перераховувати донати на російські ресурси.

Еволюція в часі

В квітні в одеських пабліках спостерігалась майже така ж активність за кількістю постів, що була до відкритого вторгнення, водночас значно поменшало відвертих проявів ворожих інформаційних операцій та маніпулятивного контенту низької інтенсивності. В цей час порівняно із попереднім роком ворожі інформаційні операції були досить прихованими та обережними.

Але вже з травня 2022 року риторика почала змінюватися і до одеських соціальних мереж повертаються проросійської наративи – ми спостерігаємо значно більше постів з ознаками відкритої пропаганди або таких, що транслюють російську версію подій. В червні ця тенденція продовжилася.

Одеські ЗМІ:

Основні спостереження

Нові чинники існування одеських ЗМІ в період моніторингу:

1) Запровадження військового часу поставило питання обмеження можливості оперативного реагування журналістами на події та повноцінного висвітлення подій, так чи інакше пов'язаних із війною. До початку моніторингу вже вступив у дію [Закон України](#) Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України. Цим законом встановлена кримінальна відповідальність, зокрема, за несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, розміщення Збройних Сил України тощо.

Для Одеси також актуальною стала заборона публікації точних локацій прильотів російських ракет.

2) Додаткову проблему принесло збільшення кількості кібератак на інфраструктуру ЗМІ. У березні хакерам вдалося на деякий час отримати доступ та розмістити російські триколори на головних сторінках сайтів: «Одеса.Онлайн», «Бессарабія інформ», «Громадське радіо», «Цензор.Нет» тощо. В наступні місяці завдяки посиленню заходів з кібербезпеки одеські видання вже майже не піддавались дефейсу, але, водночас, постійно фіксувались випадки масових фішингових розсилок електронних листів, відкриття яких на комп'ютері надавало хакерам повний контроль над пристроєм та доступ до інформації, що на ньому міститься. Характерною рисою таких розсилок було використання болючих тем у вигляді приманок – фішингові листи розсилались, зокрема, під виглядом розповсюдження інформації з проблем злочинів в Бучі, переліків російських воєнних злочинців, врятування жителів та захисників Маріуполя тощо.

3) Банальне зниження рівня фінансування ЗМІ за рахунок падіння доходів від реклами, зменшення внесків спонсорів та всихання інших джерел доходів. У результаті лише протягом квітня кілька ЗМІ були вимушені значно скоротити свою діяльність, а декотрі не дотягнули й до травня та закрились.

Зокрема, припинили публікувати новини 7-й канал (який діяв в різних форматах: телевізійний канал та сайт новин); «Пушкинская»; «Читай Одессу»; «Траса Е95» та деякі інші. Найбільш гучною подією стало закриття видання «Таймер», широко відомого в одеському регіоні своїми проросійськими пропагандистськими меседжами, використанням мови ворожнечі, умисною дезінформацією, дискредитацією української державності, тенденційним підбором новин та активною підтримкою ідеї так званої «новоросії».

Головні теми, пов'язані зі спробами та/або можливостями маніпулювання громадською думкою:

Головні потенційно маніпулятивні теми пов'язані з локальним відлунням перебігу війни та із суто локальними датами та потенційно перспективними для пропаганди подразниками:

1) ракетні обстріли міста – слід визнати, що вже наприкінці квітня було майже неможливо знайти в одеських ЗМІ скільки-небудь серйозні порушення у висвітленні наслідків ракетних обстрілів Одеси та області;

2) загроза морського десанту російських сил навколо Одеси. Слід зазначити, що загалом ЗМІ стримано подавали інформацію про чергові загрози, пов'язані із російським десантом. Хоча в окремі моменти самонавіювання з приводу неможливості десанту внаслідок чергового шторму межувало із панікою. Можемо констатувати, що, дякуючи вигнанню окупантів з острова Зміїний одеські ЗМІ поставили гарну крапку у висвітленні проблеми російського десанту устами головного редактора «Думської»: «... А для Одессы, пожалуй, главным является то, что отныне российский морской десант в нашем регионе стал даже не научной фантастикой, а анекдотом»;

3) переживання загальних загроз від ведення бойових дій на території України. В межах цієї групи тем після появи об'єктивних інформаційних приводів протягом періоду моніторингу послідовно піднімалися наступні питання:

- забезпечення паливом після знищення російськими ракетами багатьох нафтопереробних підприємств на нафтобаз України;
- проблема потенційно можливої нестачі їжі та наступного голоду після появи, з одного боку, інформації про значне зменшення посівних площ в Україні, та, водночас появи кількох міцних хвиль російської пропаганди щодо неминучого глобального голоду внаслідок війни;
- проблема забезпечення сіллю після інформації про влучення снарядів в будівлі підприємстві «Артемсіль». Характерно, що «Артемсіль» зупинила виробництво ще в квітні, і через те, що Соледар, де розташоване це підприємство, знаходиться неподалік від лінії розмежування, було очевидно, що його робота невдовзі буде зупинена, одеські ЗМІ підхопили загальну паніку щодо постачання солі лише в травні – після повідомлень про руйнування будівель підприємства внаслідок російських обстрілів.

4) серед «локальних» мотивів для потенційної пропагандистської активності в період моніторингу виділяється восьма річниця подій 2 травня 2014 р., та "одвічна" для пропаганди тема окремішності Одеси та одеситів. Але в обох питаннях одеські ЗМІ були на висоті та майже не вдавались до антиукраїнських наративів.

Проблеми

Незважаючи на майже повну відсутність серед матеріалів одеських ЗМІ проявів відвертої пропаганди та маніпуляцій, дотримання ними вимог інформування про пов'язані з воєнними діями явища, протягом періоду моніторингу були визначені деякі «слабкі місця».

Головною проблемою є **провокуюча клікбейтність заголовків** деяких матеріалів, що присвячуються об'єктивно важливим темам як-от продовольча або паливна безпека. Подібні матеріали, відображаючи цілком притомну позицію щодо продовольчого чи паливного забезпечення, водночас супроводжуються відверто провокативними заголовками, цілком здатними як роздмухувати паніку серед населення (наприклад, «Чи загрожує Одеській області голод?»), так і бути використаними російською пропагандою у вигляді посилянь на «повідомлення в одеських ЗМІ про голод, що насувається».

Стало известно, грозит ли Одесской области голод

📅 12.05.2022 🧑 редактор 📁 Новости Одессы, Одесса, Одесса новости, Одесская область, Одесская область новости, Одесская область новости онлайн

Другою проблемою представляється певна інерційність журналістів у використанні термінології. Зокрема, протягом останніх 7-8 років українська журналістика прийшла до майже сталого використання назв самопроголошених «Луганської та Донецької республік» як «так званих "лнр" та "днр"». Наприклад, тільки в травні 2022 року ці терміни в одеських медіа ресурсах використовувалися більше 50 разів.

В Одесской области будут судить мужчину, который сливал информацию «ЛНР»

Можливо, до початку відкритого вторгнення рф на територію України в умовах Мінських угод таке використання термінів мало сенс, але наразі воно є хибним, що й було зафіксовано Центром протидії дезінформації при РНБО України 10 травня 2022 р.

ЦЕНТР ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

101 204 subscribers

#stoprussia

31.6K 14:30

6 Comments

Центр протидії дезінформації при
РНБО України пояснює:

ЧОМУ СЛІД ВЖИВАТИ «ОРДЛО» ТА «ОРЛО/ОРДО» ЗАМІСТЬ ТАК ЗВАНИХ ЛНР/ДНР?

ЦЕНТР ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ • РНБО УКРАЇНИ • НАЦІОНАЛЬНИЙ СПРОТИВ

#ЦПД_пояснює: зміст абрєвіатур ОРДЛО,
ОРЛО та ОРДО.

▲ Окремі райони Донецької/Луганської області (ОРДЛО) – цей термін з абрєвіатурою був запроваджений на заміну використання абрєвіатур т.зв. ЛНР і ДНР, оскільки Україна та весь цивілізований світ не визнає ці утворення та відокремлення даних територій.

Відповідно наразі більш коректним є вживання слів: «Окремі райони Донецької/Луганської області» (ОРДЛО, ОРЛО та ОРДО), замість використання аббревіатур т. зв. «лнр» та «днр» і тому, що власне терміни були запроваджені російською федерацією, і тому, що Україна, як і весь світ (крім Сирії), не визнають ці утворення та їх відокремлення від території України.

Висновки

Вочевидь, як і мало б бути під час війни, в тематиці одеських ЗМІ переважають матеріали, що так чи інакше перегукуються з проблематикою воєнного часу. Висвітлення воєнних подій представляється цілком збалансованим.

Попри майже повну відсутність прямих пропагандистських меседжів, слід зазначити, що в одеських медіа були зафіксовані певні прояви упередженості при висвітленні інформації про поточні події та інші спроби негативного інформаційного впливу. Не завжди йдеться про прояви злого умислу з боку співробітників регіональних медіа. Найчастіше це безвідповідальне використання тієї сили, яку мають засоби масової інформації, особливо в період війни, коли будь-який хибний меседж може бути багатократно посилений як схвильованим суспільством, так і ворожою пропагандою. Тому об'єктивно в сучасних умовах медіа вимушені не лише подавати інформаційні матеріали, а й оцінювати ризики їх подачі для суспільної свідомості в державі, що змагається за перемогу. І в основному одеські медіа з цією проблемою змогли впоратися. Виявлені прояви певних маніпулятивних текстів лежать в площині скоріше журналістської етики та освіти, ніж в площині пропаганди.

Російські ЗМІ – основні наративи щодо Одещини

Логіка дії російської пропаганди приблизно така ж, як і на полі бою. Якщо на фронті це атаки великою кількістю погано підготовлених солдатів, то на інформаційному – це закидання одними й тими ж погано продуманими наративами, що поширюються із великої кількості російських «ЗМІ». Зазвичай головний «постріл» відбувається із РІА «Новости», а потім рожеві мрії росіян про прагнення Одеси об'єднатися із рф або ж вигадки про те, що в одеситів вилучають супутникові тарілки, розходяться підконтрольними кремлю сайтами: як загальнонаціональними, так і регіональними. Час від часу атаки є настільки масованими, що деяку кремлівську маячню підхоплюють і так звані «ліберальні» російські ЗМІ, наприклад, «Медуза».

У таблиці нижче можна бачити основні наративи, які прокремлівські медіа поширювали щодо нашого регіону. Час від часу вони стосувалися Одеської області безпосередньо, інколи ж Одеса згадувалася побіжно – в межах наративів про всю нашу країну. Кольором виділені ті маніпуляції, які неодноразово повторювалися.

20-30 квітня	1-10 травня	11-20 травня	21-31 травня	1-10 червня	11-21 червня	22-30 червня
Одеса об'єднується з рф	Одеса об'єднується з рф	Україна замінувала Чорне море	Воронцов – добрий геній Новоросії	рф скоро захопить Одесу	ЗСУ не здатні опанувати західне озброєння	Нацисти виганяють із одеської лікарні хворих
Україна заблокувала іноземні пароплави	рф знищила безпілотники в Одесі	Україна заблокувала іноземні пароплави	Україна заблокувала іноземні пароплави	рф відкриває мирні гумкоридори для зерна		рф знищила безпілотники в Одесі
Одеса об'єднується з рф	Одеса об'єднується з рф	Одеса об'єднується з рф	Україна заблокувала іноземні пароплави	рф відкриває мирні гумкоридори для зерна		Україна винна у подіях в Казахстані
Одеса об'єднується з рф	Одеса об'єднується з рф	В одеситів вилучають супутникові тарілки	Україна заблокувала іноземні пароплави	рф скоро захопить Одесу		Україна винна у подіях в Казахстані
Передача іноземної зброї до України затримується	Одеса об'єднується з рф	Одеса об'єднується з рф	Україна заблокувала іноземні пароплави			Одесити тікають від мобілізації
			Україна заблокувала іноземні пароплави			Україна винна у подіях в Казахстані
						рф відкриває мирні гумкоридори для зерна
						Нацисти розмістили озброєння біля «чумки»

Найбільш поширеними з них були «Україна заблокувала іноземні пароплави у портах Чорного моря» та «Одеса об'єднується із рф». Проте й інші наративи за сенсом можна пов'язати із ними.

Як бачимо, другий наратив розкручували до 9 травня, причому тут йшлося про прагнення одеситів разом із херсонцями, миколаївцями, лднр-рівцями в єдиному пориві злитися з рф. В кінця травня в межах цього наративу згадали про «доброго генія Новоросії та Бессарабії» графа Воронцова, який «так багато зробив для Одеси». Потім на якийсь час цю ідею кинули і вже на початку червня почали говорити про початок наступного етапу «спецоперації», в межах якого окупанти хочуть відрізати Україну від Чорного моря, а також – пробити коридор у невизнане Придністров'я. Прогнозуємо, що цей наратив лунатиме і надалі – уже в липні.

Перший наратив напряму пов'язаний із другим. Тут також йшлося про пошук можливого підступу до Одеси. Для цього говорили про те, що Україна нібито тримає у заручниках 70

іноземних пароплавів у своїх портах і не хоче їх випускати. Про це кремлівська пропаганда почала говорити в кінці квітня і найбільш активно це проявилось вже в кінці травня. Як повідомляла українська розвідка, таким чином росіяни хотіли під прикриттям цивільних суден знайти собі підхід до одеського узбережжя морем. Але це не спрацювало, тому уже в червні з'явилася нова ідея – створити «мирний гуманітарний коридор» для суден із зерном, які б могли виходити з Одеси, звісно, під охороною росіян.

Фактично, як перший, так і другий наратив – це таке собі промацування підходів до Одеси. Груба ідея нагадати одеситам про їхню нібито палку любов до рф і намагання бути частиною «руського міра» не спрацювала – почали шукати інших шляхів. Залякували: ми вас все одно захопимо. Звинувачували: тримаєте у заручниках іноземців. Вмовляли: давайте ми вам допоможемо вивезти зерно. Проте вже сама присутність таких масованих вкидів, де повторюються одні й ті ж ідеї, говорить про те, що Одещина лишається ціллю для рф. І атакувати її будуть не тільки ракетами, але й інформаційно.

Інші теми – набагато дрібніші – вписуються у загальні наративи рф щодо України.

Щодо зброї говорили спочатку, що її західні країни не будуть надавати, бо це їм економічно не вигідно. Після того, як її все ж надали, перекурили цю ідею: ЗСУ нібито мають проблеми із її опануванням, а рф нібито постійно підбиває склади із цією зброєю, зокрема й в Одесі.

Звісно, фігурували в прокремлівських вигадках і нацисти, які тероризують мирних одеситів. Розповідали про те, що у мешканців міста позабирали супутникові тарілки, щоб вони не могли дивитися російське телебачення, що з одеських лікарень повиганяли пацієнтів та обладнали там вогневі точки і що одесити бояться вийти на вулиці, оскільки їх відразу потягнуть до військкоматів. Ну, і на закінчення, найбільша маячня червня – нацисти зігнали воєнну техніку до «Чумки», провокують вдарити по цій техніці, заразити одеситів чумою – і звинуватити рф.

Ще один цікавий наратив, де Одеса згадується побіжно, – це нібито участь України у провокуванні протестів в Казахстані. Працювали над цим нібито центри інформаційно-психологічних операцій, один із яких знаходиться в Одесі. Але цю тему розкручувати не стали. Її вкинули зранку 22 червня за допомогою РІА «Новости», потім її підхопила «Лента.ру». І ще раз повторили на РІА.

Подивимося тепер на те, яким чином кремлівська пропаганда запускає свої наративи щодо Одеси та України.

Використання анонімних джерел для дезінформаційних вкидів

Один із найбільш поширених шляхів вкидання дезінформації – це анонімні джерела. Так, згаданий наратив про «український слід» в Казахстані з'явився завдяки хакеру, який на правах анонімності повідомив про це РІА «Новости».

«Наскільки успішно чи не успішно – це вже інше питання. Але, що вони [одеський центр інформаційно-психологічних операцій] доклали до цього руки, є підтвердження» - ось, в принципі, і все, що повідомив анонімний хакер. І цього, звісно, було достатньо, щоб вкинути цей наратив до інфополя.

Але ж навіть той, хто хоча б краєм вуха чув про фактчекінг, знає, що одне анонімне джерело – це якось «несолідно». Тому тему почали крутити далі, але вже із допомогою

російської помилки в Казахстані – сайту «Спутник» (творіння заслуженої кремлівської пропагандистки Маргарити Сімоньян). На цьому сайті новину про «український слід» подали вже із посиланням на заступника голови Казахстанського комітету нацбезпеки Аскара Амерханова. Як він дізнався про одеський центр інформаційно-психологічних операцій? А в нього у кулуарах спитали про це журналісти – чи є в нього інформація про нібито причетність до «січневих подій» українських «фабрик тролів». А він і відповів, що перевірятимуть будь-які відомості щодо цього, зокрема й ці.

 SPUTNIK Казахстан

НУР-СУЛТАН, 22 июн – Sputnik. Комитет национальной безопасности (КНБ) Казахстана проверит сведения о причастности украинской "фабрики троллей" к январским беспорядкам. Об этом в кулуарах мажилиса сообщил заместитель председателя КНБ Аскар Амерханов.

Один из хакеров из группы RaNDIt сообщил, что украинский военный 83-й центр информационно-психологических операций (ЦИПСО, Одесса) причастен к организации протестов в Казахстане в начале 2022 года. По его словам, всего на Украине были созданы четыре подобных центра: помимо одесского 83-го, это 72-й (главный), который находился в Броварах Киевской области, 74-й - во Львове и 16-й - в Житомирской области.

"Следствие по январским событиям идет по всем направлениям. Мы всю информацию проверяем очень тщательно. Мы проверим эти сведения, однозначно, и прокомментируем", - сказал Амерханов, отвечая на вопрос, будет ли КНБ предпринимать меры по заявлению группы RaNDIt.

Таким чином через анонімного хакера, який чи був чи ні, вкинули дуже корисний для кремля наратив: Україна нібито шкодила Казахстану. На спеціально сплановану інформаційну операцію вказує ще й дата публікації «новини». Згадаймо нещодавні [заяви](#) президента Касим-Жомарта Токаєва на Петербурзькому міжнародному економічному форумі. Там він сказав, що вважає «лднр» квазідержавами, а сам Казахстан не визнаватиме їх. Форум відбувся 21 червня. А анонімний хакер заговорив уже о шостій ранку наступного дня. І в цей же день на казахстанському сайті «Спутник» з'явилася «новина» із посиланням на топпосадовця КНБ. Ймовірно, таким чином, хотіли посварити Казахстан та Україну. «Новину» про хакера розкидали по всіх усюдах: від агентства «Хакасія-Інформ» та «Ленти новостей Крима» до азербайджанського видання «Взгляд». Але подальшого розвитку тема поки що так і не мала.

Крім цього випадку, анонімні джерела використовували для публікацій про те, що одеситів хапають просто на вулиці та тягнуть до військкоматів, а також про те, що в одеситів вилучають супутникові тарілки.

Так, Russia Today нібито зв'язалася із працівником «одного з київських військкоматів», який підтвердив, що «повістки видають на вулицях усім людям призовного віку». А потім із посиланням на одесита «по імені Евгений» розповіли про те, що беруть навіть тих, хто прийшов до військкомату п'яним. «Євгенія визнали придатним для несення служби, відправили додому і наказали з'явитися до військкомату наступного дня. Тверезим. Тепер Євгеній знаходиться у бігах», - написало видання.

Для побрехеньки про супутникові тарілки навіть одеситів шукати не стали. Послалися на «джерело в російських силових структурах».

Таким чином, анонімні джерела виступають зручним інструментом для того, щоб вкидати потрібну для рф дезінформацію. Якщо тема є важливою, то згодом цей меседж повторюється зі згадкою відкритих джерел, що мають вагу і статус.

Колаборанти та державні зрадники України на інформаційній службі кремля

Звісно, анонімні джерела – це не єдиний засіб в арсеналі пропагандистів. Для вкидання наративів про прагнення українців об'єднатися із «братньою росіюшкою» використовують колишніх українських депутатів, колаборантів та державних зрадників.

Так, російські «ЗМІ» активно передруковували заяву колишнього регіонала Олексія Журавка, який розповів, що Одесу та Миколаїв «тягне» до росії. І пророкував їхнє майбутнє, звісно, в інтеграції із окупантом. За означений період ці його фантазії процитували 13 разів. Із цього робили як окремі новини, так і згадували у бекграундах інших інформаційних повідомлень. Наприклад, у новині про маячню Киви щодо анексії Польщею Західної України. Там заява Журавка чомусь стоїть під підзаголовком «Внутриукраинские заявления». Хоча ще у 2015 році цей пан втік до рф і проживав там. Для довідки: ще у 2020 році СБУ [оголосила](#) Журавку підозру у створенні терористичної організації, а також діяч, спрямованих на повалення конституційного ладу України.

Цей же наратив про бажання Одеси з'єднатися із рф поширювали й депутати з Криму. Також оригінально пояснювали, чому ж цього ще не сталося: «Доки по містах летять українські (!) ракети, людям буде складно зробити настільки відповідальний вибір. Нам потрібно спочатку створити всі умови, щоб люди могли ухвалити зважене та демократичне (!) рішення» - цей перл належить Михайлу Шеремету – колишньому керманичу «Самооборони Криму», а також керівнику Сімферопольської політичної організації «Русское единство». Ще один діяч із Криму – Олег Крючков, радник «голови» Криму – фантазував, що «скоро свято перемоги повернеться і в міста-герої Одесу та Київ». А голова так званої Громадської палати Криму Олександр Форманчук розповів, що Одеська область разом із Миколаївською, а також «ДЛНР» мають увійти до складу росії.

Зрозуміло, що поширюючи такий наратив, росія прагне хоча б у своєму інформаційному полі створити бажаний образ об'єднання Півдня України з росією, а також постійно витягати на поверхню колишніх українських депутатів, які нібито хочуть добра і готові будуть допомагати «новій», «правильній» Україні, яку хочуть затягти в рф.

Просування наративу «нацисти знушаються над народом України»

Найбільш неймовірні інформаційні приводи щодо Одеси коментував воєнний злочинець, «м'ясник Маріуполя» Міхаїл Мізінцев. Зараз його посада звучить як очільник Національного центру управління обороною росії. Саме він заявив про «провокацію на кладовищі померлих від чуми в ХІХ ст.», яку «готує Київ». Згідно із цією вигадкою, біля «Чумки» ЗСУ нібито розташували важке озброєння та РСЗВ, намагаючись таким чином змусити рф нанести туди удар. А вже потім «Київ налаштований поширити в ЗМІ інформацію про руйнування погребінь та виникненні в Одесі біологічної небезпеки нібито за виною Москви».

Ще одна казочка від цього ж персонажа – те, що українська тероборона вигнала з одеської поліклініки №29 хворих і розмістила там... теж РСЗВ та артилерію. Те саме зробили й

«бойовики націоналістичних формувань» в будинку літніх людей: створили там опорний пункт та розмістили важке озброєння.

У матеріалі про «мирні гуманітарні коридори» від рф в Чорному морі та палке бажання рф допомогти вивезти з Одеси зерно той же Мізінцев марив про «бойовиків націоналістичних батальйонів», які підпалили зерносклади в морському порту Маріуполя. Також він розповідав, що Україна сама створила «у своїх внутрішніх водах та територіальному морі загрозу обстрілу та високу мінну небезпеку».

Саме з подачі Мізінцева лунав вислів «живий щит» - «націоналісти» прикриваються людьми і тому росія не може дати їм гідну відсіч. Вважаємо, що образ «живий щит» може використовуватися для того, щоб пояснювати росіянам, чому ж не вдалося захопити Україну за три дні. Мовляв, заважають «націоналісти», які «ховаються за спинами мирного населення».

Топчиновники рф про Одесу

Одеса фігурувала в російській пропаганді й у зв'язку із продовольчою кризою, яку росія активно використовує для тиску на країни Заходу. Розповідаючи про пропозиції рф, яка готова зробити все, щоб цьому запобігти, побіжно згадували заміноване нібито Україною Чорне море і пропонували гарантії «мирного проходу суден». Якщо, звісно, Україна забере «свої» міни.

путін дав з цього приводу інтерв'ю телеканалу «росія 1». І навіть згадав Білорусь, запропонувавши її територію для вивозу зерна. Але, звісно, для цього «потрібно зняти з Мінська санкції». Так би мовити, хочуть одним ударом двох зайців: і санкції зняти (адже якщо з Білорусі знімаєте, то давайте і з нас теж), і підходи до Одеси отримати.

Оскільки сам бункерний президент висловився з цього приводу, то пропагандисти розвели дуже активну діяльність. Цитували Блінкена і звинувачували його в тому, що він начитався не тих газет, тому нападає на рф і заявляє, що вона краде українське зерно і продає його. Запрошували експертів, звісно, прокремлівських, які звинувачували Блінкена і розповідали, що добра росія, незважаючи на санкції, зайняла «найбільш м'яку позицію» і готова сприяти проходу пароплавів. І, звісно, звинувачували у продовольчій кризі США й закликали не коритися її «розбійним вимогам».

Після цього почали масово рекламувати «гуманітарні коридори» для вивозу зерна, повідомляли про маршрут та час дії. І побіжно зауважували «позитивний кейс» Маріуполя, звідки змоги вийти «п'ять іноземних суден», а також Бердянська, порт якого готовий до перевезення зерна. Ситуацію навіть коментував Пушилін, обіцяючи що «МЗС ДНР» з усім розбереться. Час від часу згадували «націоналістів», які підпалили зерно у Маріуполі, а також спеціально «ставлять важке озброєння біля зерноскладів і ведуть звідти стрілянину по населених пунктах». І звинувачували Україну, яка «тримає в заручниках» екіпажі суден і не хоче скористатися пропозицією росії – випустити їх.

Цей наратив активно поширювався за допомогою російського каналу-іномовлення Russia Today, декілька заяв робила Марія Захарова – представниця мзс рф. Ці факти говорять про те, що продавати його хотіли саме на західну аудиторію. І тут зауважимо про те, що росія намагалася показати, що саме вона – господарка у Чорному морі, саме вона все вирішує і контролює. Саме тому так часто у цих публікаціях і лунали назви портів Одеси, Чорноморська, Южного, Очакова, щоб показати, ніби це російська сфера впливу.

Подача інформації про «високоточну» російську зброю

Час від часу після ракетних обстрілів Одеси міністерство оборони росії звітує про знищення українських безпілотників та авіації прямо на аеродромах. Звісно, при цьому згадується знищена техніка, яку доставили із США та інших західних країн. Інколи представнику міноборони Ігорю Конашенкову ввижаються і збиті над Одесою літаки із західним озброєнням.

Подібні казки росіян можна пояснити дитячою приказкою «у кого що болить, той про те й говорить». Так, і наші безпілотники, і авіація, і західна техніка є справжньою проблемою для російських військових. Тому вони і згадують у своїх зведеннях. Імовірно, для того, щоб підняти бойовий дух своїм солдатам і населенню, що так захоплено підтримує «спецоперацію», але її результатів щось не бачить.

А от цинізм цих казок у тому, що марення про збиті байрактари з'являються після «прильотів» по цивільних об'єктах.

Важливо підкреслити, що ці російські байки передрукуюють не тільки прокремлівські помийки, але й видання «Медуза», яке дехто в Україні вважає якісним російським ліберальним ЗМІ. Так, у своїй публікації від 23 квітня російські «журналісти» уже в заголовку пишуть «В результате ракетных ударов по Одессе погибли 3-месячная девочка, ее мама и бабушка. В Минобороны РФ говорили, что атаковали военный объект — Meduza». Тобто «10 хвилин Гітлеру, 10 хвилин - євреям». У тексті повторюється ця ж брехня міноборони про «велику партію західного озброєння». Так, у публікації більша частина тексту – це посилання на український офіс Генпрокурора, міську владу Одеси, Президента Зеленського та соціальні мережі батька дівчинки і її загиблої внаслідок удару мами. Але все ж цитата міноборони рф, яка подається без жодного коментаря від редакції і ніяк не розвінчується (залучіть хоча б експерта, хай він розкаже, що житловий будинок не зруйнувався сам по собі), сприймається нами як намагання збити з пантелику читача. Мовляв, дивіться, «не все так однозначно».

Ще в одній публікації «Медузи» про Одесу ми взагалі знайшли блискуче посилання. У матеріалі від 8 травня про ракетний обстріл Одеси «журналісти» знову дають «10 хвилин Гітлеру, 10 – євреям», а потім зауважують: «під час війни оперативно перевірити інформацію, яку поширюють представники сторін конфлікту, неможливо». До речі, саме такі формулювання і такий підхід використовували й так звані ліберальні «ЗМІ» рф: «Дождь» та «Ехо Москви» до того, як їх закрили.

Таку саму приписку, що нібито «неможливо перевірити» інформацію під час війни «Медуза» зробила і у публікації, коли росіяни влучили по ТРЦ «Рів'єра».

Тож у даному випадку «Медуза» стає ще одним пропагандистським майданчиком, який поширює проросійський наратив про те, що українці самі в себе стріляють.

Взяття Одеси «через три місяці»...

Зрозуміло, що кремлівські пропагандисти не полишають спроби розповідати про майбутнє захоплення Одеси. Тому розповідають про етапи «спецоперації», згідно із якими заплановано й взяття Одеси. Згідно із мареннями «військового експерта Шуригіна» без Одеси «денацифікація» України буде неповною. Цей «експерт» прогнозує, що ЗС рф «вкладуться в три місяці». Але на основі яких даних складений такий прогноз, звісно, не повідомляється.

Russia Today вирішила підключити до розкручування цієї ж ідеї західних журналістів – теж звичний прийом кремлівської пропаганди. Так, намагання «відрізати Україну від Чорного моря» коментував німецький кореспондент газети Welt (тієї самої, що ненадовго прихистила російську пропагандистку Овсяннікову) Кристоф Ваннер. Журналіст говорить, що плани кремля залежать від того, як складатиметься ситуація на фронті. Але це не заважає «Russia Today» подати це під заголовком: «Welt: успіхи в Донбасі можуть розіграти апетити росії – ІноТБ». Виглядає так, ніби це позиція самого видання. Насправді ж такий заголовок – результат перекручення цитати власкора видання в рф.

Поки що цей наратив про «взяття Одеси за три місяці» представлений у нашій вибірці двома матеріалами, хоча прогнозуємо в липні-серпні більшу активність і долучення різноманітних спікерів - від фейкових експертів і до дипломатів та зарубіжних російських «корисних ідіотів».

М'яка пропаганда «Медузи»

Найчастіше Одеса фігурує у виданні «Медуза» на фото. Видання робить добірку світлин на кожен день. Війну називають війною, не «спецоперацією». Найчастіше пишуть саме про «російські авіаудари», «російські ракети». Хоча у цих же добірках, де окрім Одеси згадуються й інші міста, згадують і обстріли Донецька, не вказуючи, правда, хто стріляв і звідки.

В основному світлини з Одещини стосуються наслідків обстрілів та життя міста під час війни. Концерт в Оперному, купання в морі, незважаючи на заміновані пляжі. Звісно, згадують і про перейменування вулиць, про вручення повісток на пляжі. А без контексту такі фото не завжди можуть бути зрозумілі. І відбувається таке собі підігрівання кремлівському наративу: всім на вулиці дають повістки. Або «кенселінг» російської культури.

Але окрім фото інтерес представляють ще декілька матеріалів, де побіжно згадують Одесу. У першому йдеться про долю російських журналістів, які не поділяють захват більшості росіян від вторгнення в Україну. Такі собі регіональні овсяннікови. Щоправда, не кожен із них наважувався заявити про свою незгоду з курсом кремля публічно.

Одна із героїнь матеріалу – журналістка Марина, що працює в газеті на півдні росії. Марина має українське коріння (бабуся із Запоріжжя) та їздила до подруги на Херсонщину на вихідні. В Україні їй подобається «певучій язик і вкусніе продукти». Що зробила Марина для того, щоб зупинити війну? Написала пост у Facebook і потім страждала через війну. Їй снилися військові літаки. А також вона обговорювала влучання російської ракети у житловий будинок в Одесі разом із своєю знайомою-перукаркою.

У публікації повідомляється про долі ще декількох таких самих журналістів. Але всі вони просто тихо страждають. Ходять «немов із каструлею на голові: нічого не можуть вирішити, але ж треба вирішити». Овсяннікова для них – героїня. «Думаю, одним цим вчинком вона виправдала все, чим займалася на Першому каналі перед цим», - говорить один із журналістів.

Тож тут ще один пропагандистський наратив: прості росіяни не винні, у них немає виходу, як тільки мовчки погоджуватися із цим. Практично всі герої цієї публікації «Медузи» зауважують, що іпотека, потреба заробляти гроші – важливіші, ніж опір злочинному кремлівському режимові, що розв'язав війну проти України. Таким чином своїй нібито

ліберальній аудиторії видання показує приклад: не треба чинити опір, це нічого не дасть, страждатимемо мовчки.

Окрім матеріалу про каяття російських регіональних журналістів за означений період «Медуза» намагалася розібратися із українським націоналізмом. І, звісно, не могла не згадати про Сергія Стерненка. І також поширила прокремлівський нарратив. Так, видання стверджує, що в Україні «ультраправі мають монополію на вуличне насильство». І саме у цьому середовищі «виникли нові політичні лідери» - наприклад, Стерненко. «Його було засуджено за викрадення проросійського активіста, а також знаходився під слідство за вбивство в рамках самооборони (деякі вважають його справи політично мотивованими). З часом із націоналіста він перетворився в націонал-ліберального політика», - пише автор Костянтин Скоркін. Таким чином журналісти хотіли розібратися із націоналізмом, розвінчати «міфи», але поширили прокремлівський нарратив: на українських вулицях господарюють нацисти. «Їхня активність часто зводиться до погромів та насильства», пише автор і додає, що націоналістичне середовище в Україні «прагне до суспільної легітимності і тому відмовляється від найбільш одіозних проявів ксенофобії та форм поведінки. Грубо кажучи, припиняє «зігувати».

І останній текст «Медузи», який ми розглянемо, буде присвячений масовій загибелі дельфінів. Він написаний вже за знайомою нам формулою «10 хвилин Гітлеру, 10 – євреям». Видання обіцяє розібратися у тому, що ж відбувається. І звертається «до спеціалістів з різних країн». Спочатку звернулися до відомого одеського фахівця Івана Русева. Він, пише видання: «прибічник версії про те, що саме війна настільки негативно впливає на акваторію Чорного моря». Цитують пост Русева у Facebook, де він говорить про потужні локатори на кораблях вmf рф, через які у дельфінів порушується орієнтація у просторі, вони не можуть полювати і гинуть. Фахівець з Болгарії також підтверджує загибель дельфінів через шумове забруднення.

А далі «Медуза» переносить своїх читачів у середовище постправди, де наука – це просто набір різних рівноцінних версій. Є версія того, що земля кругла, а є, що пласка. І потрібно давати обидві. У межах цієї парадигми ситуацію у матеріалі коментують також і кримські фахівці. І, звісно, вони про вmf рф та війну не чули. Одна із фахівчинь говорить, що причина загибелі – «вірусна інфекція» або «риболовний промисел». Друга фахівчиня також підтверджує версію про «хворобу» дельфінів.

Закінчується матеріал заявою Турецького фонду морських досліджень, де також говорять, що війна шкодить «крихкій екосистемі» моря.

Тож ці три матеріали, де згадують Одесу, говорять про те, що й «Медуза» використовує маніпуляції, а часом і прокремлівські нарративи, розповідаючи про події в Україні.

Висновки

Наше дослідження показало, що Одещина як регіон залишається в орбіті інформаційних атак кремля. Вони, звісно, не є поки що інтенсивними, але все ж вплив здійснюється постійно.

Для цього використовується чотири типи джерел. Перша група - анонімні (нібито залякані українськими нацистами одесити або ж представники російських спецслужб). За їхньою допомогою вкидаються потрібні для кремля свідчення від одеситів, які нібито «чекають на приєднання до рф». Друга група – це державні зрадники України та колаборанти. Як бачимо, для рф важливо створювати альтернативне політичне середовище таких собі правильних українських політиків та чиновників, що за задумом кремля мають формувати правильну суспільну думку про «дружні наміри братньої росії». І третя група – це російські топчиновники, які підключаються в тому випадку, якщо Одещина фігурує у резонансних темах, на кшталт продовольчої кризи, чи воєнних злочинів рф. І четверта група – це так звані ліберальні російські ЗМІ (представлені в нашому моніторингу «Медузою»), які несвідомо, а може, й свідомо поширюють кремлівські наративи.

Однак, ретельний аналіз пропагандистського контенту все ж дозволяє виявити не дуже якісну роботу. Вигадки, які продукують пропагандисти щодо Одеси, легко піддаються перевірці. Адже одесити на власні очі можуть пересвідчитися, що на подвір'ї шкіл, садочків, поліклінік, які згадують у зведеннях міністерства оборони, немає важкого озброєння чи ж РСЗВ. Наслідки ж влучань «високоточної зброї» по цивільних об'єктах взагалі зводять нанівець будь-які потуги пропагандистів представити «альтернативну картину».

Проте все ж кремлівські наративи можуть становити загрозу інформаційному полю Одещини, бо, по-перше, до повномасштабного вторгнення наші попередні дослідження показували наявність прокремлівських наративів у ЗМІ регіону. А, по-друге, у шаленому потоці новин, який значно збільшився з 24 лютого, через неухважність деякі пропагандистські меседжі все ж можуть потрапляти вже й у регіональні джерела. Про це ми розповімо в наступній частині звіту.

Знаючи про це, важливо продовжувати моніторинг прокремлівської пропаганди, щоб виявляти можливі вразливі точки і намагатися блокувати інформаційні вкиди.

Проросійські наративи в одеських Telegram-каналах

За моніторинговий період в одеських Telegram-каналах не було виявлено відвертих пропагандистських меседжів. Тож порівняно із нашими [спостереженнями](#) за контентом цих каналів до повномасштабного вторгнення, ситуація значно покращилася. Одеські Telegram-канали не ставили під сумнів приналежність Одеси та Одещини до України, не намагалися дискредитувати українську владу, не висловлювали скепсису щодо української мови та культури. А ще до 24 лютого подібний контент все ж час від часу з'являвся.

Однак все ж деякі проблеми, які можуть призвести до поширення деяких прокремлівських меседжів, були зафіксовані. Ці проблеми ми поділили на дві категорії: наявність маніпулятивного контенту високої інтенсивності (тобто поширення популярних прокремлівських наративів) та наявність маніпулятивного контенту низької інтенсивності (тобто огріхи у поданні інформації, які з часом можуть призвести до бажаного пропагандистам ефекту).

Наявність маніпулятивного контенту високої інтенсивності

Для того, щоб виявити подібний контент, було укладено словники провідних проросійських наративів:

- «Одещина має приєднатися до рф»,
- «одесити – заручники київського режиму»,
- «у складі ЗСУ воюють нацисти»,
- «нацисти тероризують одеситів»,
- «війна рф проти України є виправданою».

Словники уклалися на основі аналізу російських вкидів, що робилися через прокремлівські ЗМІ у квітні-червні.

Окремо аналізувалися посилання на російські джерела та визначалася наявність балансу думок у матеріалах із такими посиланнями.

Розглянемо подібний контент в Telegram-каналах.

Як часто одеські Telegram-канали цитують росіян?

Те, що російським офіційним джерелам не варто вірити, зрозумів уже майже увесь світ. Однак цитувати їх все ж теж треба. Проте для цього існують певні правила – журналістські стандарти. Згідно із ними, не можна поширювати заклики до повалення конституційного ладу, до насильства, мову ворожнечі тощо. І надавати перевагу суспільно вагомій фактичній інформації. Також не можна давати такі заяви без контексту і без спростування.

Однак, якщо ми говоримо про Telegram-канали, адміни яких намагаються поставити гарячу новину якомога швидше і сформулювати її якомога лаконічніше, то ці правила дуже часто ігноруються. Наскільки часто – можна бачити на нашій хмарі слів. Для того, щоб її сформулювати, ми спочатку знайшли усі випадки згадування російських джерел (від путіна до Овсяннікової). А потім подивилися, чи є у цих текстах баланс, чи цитуються ще якісь джерела, окрім росіян.

Одесский фраер

В Минобороны РФ подтвердили, что российская армия ушла с острова Змеиный. Назвали это добровольным отводом сил:

«Сегодня в качестве шага доброй воли российские военные завершили выполнение задач на острове Змеиный и вывели находившийся там гарнизон».

Telegram

Одеса. Офіційно

Офіційне повідомлення ОК "Південь"

Протягом ночі, внаслідок вдало проведеного чергового етапу військової операції із нанесенням вогневих ударів нашими ракетними та артилерійськими підрозділами по острову Зміний, противник успіхом евакуював залишки гарнізону двома швидкісними катерами і, імовірно, залишив острів.

Наразі Зміний вкрито пожежею, лунають вибухи.

Одесса Сейчас: война, Украина, россия

На днях минобороны РФ заявили о сбитом украинском самолете над пгт Новые Беляры в Одесской области

Южненский городской голова Владимир Новацкий опроверг эту информацию.

"Недавняя информация о сбитом самолете – это все фейк", – сказал он.

Одесса Сейчас

👍 267 🗳️ 14 🗨️ 12 ❤️ 3

👁️ 21.4K 12:47

Одесская Книжка

!! Минобороны РФ заявило, что с заблокированными на "Азовстали" представителями украинских военных якобы достигнута договоренность о вывозе раненых.

Введён режим тишины и открыт гуманитарный коридор, по которому раненых украинских солдат вывозят в больницу в Новоазовск (под контролем «ДНР»). То есть, фактически раненные уходят в плен.

Наша сторона информацию не комментирует. Высока вероятность вброса со стороны РФ.

t.me/knijkaod/12406

4.4K 🗨️ Книжка, May 16 at 16:23

Наприклад, Telegram-канал «Одесский фраер» подав підтвердження міноборони рф про те, що її військові залишили острів Зміїний нібито в якості акту «доброї волі». Але ж зрозуміло, що подавати тільки цю версію – недостатньо, оскільки читач буде введений в оману. Тому до допису долучають і лінк на офіційне повідомлення ОК «Південь», де додаються важливі деталі про проведення нашими військами «чергового етапу військової операції із нанесенням вогневих ударів».

Також Telegram-канал «Одесса Сейчас» дає спростування міського голови щодо інформації міноборони про «збитий український літак». «Одесская книжка» повідомлення цього ж джерела про вивезення поранених публікує із додаванням інформації, що наша сторона це ще ніяк не коментувала і попереджає про вкид.

Та сама ситуація із путіним.

Деякі сайти дають тільки його заяви, не додаючи ніякого контексту. Наприклад, щодо Кременчука або ж російсько-українських перемовин.

Одесская Книжка

!! Путин сделал ряд заявлений:

◆ Путин о Кременчуге: нет там никакого теракта, ни по каким гражданским объектам российская армия удары не наносит.

◆ Путин, реагируя на высказывания на Западе про завершение конфликта на поле боя: надо относиться к этому как к факту, для Москвы не было неожиданностью, что они готовились с 2014 года.

◆ Призывы Запада продолжать боевые действия подтверждают наши предположения, что благо Украины - не цель, а средство защиты их интересов

◆ В случае размещения в Финляндии и Швеции военной инфраструктуры НАТО РФ вынуждена будет отвечать зеркально

◆ Путин на вопрос о том, изменились ли цели спецоперации: ничего не поменялось, тактика может быть разной

t.me/knijkaod/15749

5.3K 👁 Jun 29 at 23:32

Хуевая Одесса

Путин заявил о тупике в переговорах с Украиной.

«Киев отошел от стамбульских договоренностей, вернулись в тупиковую ситуацию», - утверждает Путин.

 [Хуевая Одесса](#) | [Наш инст](#)
[Стикерсы](#) | [Прислать новость](#)

t.me/xydessa/18722

433.8K 👁 Apr 12 at 16:26

Тепер подивимося на ситуацію загалом: які саме російські джерела переважали на Telegram-каналах. Червоним показані російські джерела, синім – українські джерела, які вживалися для збалансування російських. Зеленим – іноземні (політики та експерти).

Представлені три канали, на яких посилянь було найбільше: «Одесса Сегодня», «Одесская книжка» та «Х..вая Одесса».

Джонсон
 Кулеба Буйневич
 Нацполіція
 Лавров ОЖ-Південь
 МОРФ
 Тонгаренко
 Зеленський
 Новацький
 Песков СБУ
 Захарова
 Труханов
 Пушлін
 Об'єднанієва
 Белл

«Одесса Сегодня» – розподіл джерел у текстах зі згадками росіян

Magas_Times
 Хейнс
 Песков
 Шойгу
 МОРФ
 Столтенберг
 Кулеба
 Труханов
 Зеленський
 Буганов
 Братчук
 Захарова
 Пушлін
 Стремоусов
 Арестович
 Жданов
 Джонсон
 ВСУ

«Одесская Книжка» – розподіл джерел у текстах зі згадками росіян

«Х..вая Одесса» – розподіл джерел у текстах зі згадками росіян

Так, найпопулярнішим джерелом із російських на всіх трьох каналах було саме міністерство оборони рф. Найбільше – на «Х..вой Одессе», де його згадали 19 разів. На другому місці – путін, якого згадували тільки на «Одесской книжке» - 5 разів. На цьому ж каналі цитували Захарову двічі і Пескова чотири рази. Двічі згадували Овсяннікову як джерело на каналі «Одесса Сегодня».

Але все ж були представлені й українські джерела – найбільш популярним був Кулеба та джерела із ЗСУ.

Одеські Telegram-канали та сепаратизм

Відвертих закликів до підтримки сепаратизму, створення якогось чергового фейкового утворення на кшталт «онр», визнання так званих «лднр», «референдумів» на окупованих росією територіях на одеських Telegram-каналах не виявлено. Хоча зафіксовано окремі порушення.

Деякі канали писали про так звані «лднр» без лапок або ж без позначень про суть цих утворень. Це «Монітор», «Одесская книжка» та «Х..вая Одесса». Але наголосимо, що це все ж були окремі випадки, в решті текстів ці ж канали писали про фейкові утворення із відповідними позначками.

Монитор
РОССИЯ НЕ ПУСКАЮТ НА ЗАГРАНИЧНЫЕ КРУИЗЫ

Сразу несколько иностранных компаний из-за санкций перестали продавать туры россиянам. Круизная компания **Costa Cruises** (входит в американский круизный холдинг Carnival Corporation) прекратила подтверждать бронирования от туристов из России и Белоруссии, а также с **территорий ДНР и ЛНР**. Costa Cruises объяснила, что придерживается требований санкционного режима в связи с войной в Украине.

Аналогичные решения, не уведомляя об этом официально, приняли также Princess Cruises, Carnival Cruises, Cunard Line, Holland America Line Cruises, Seabourn Cruise Line и Regent Seven Seas Cruises. Все эти компании, за исключением последней, также входят в холдинг Carnival Corporation, но наиболее популярная среди них на российском рынке - Costa Cruises.

Кажется, железный занавес все ниже и ниже опускается. Теперь пределом мечтаний россиян будут курорты Краснодарского края

t.me/Monitor_Odessa/8877 1.8K edited May 12 at 12:54

!! Киев не исключает обмена приговоренных в ДНР к смерти британцев Шона Пиннера и Эйдена Аслина на украинского политика Виктора Медведчука или даже военной операции по их освобождению, – британский таблоид Sunday Express.

Книжка | Поделиться новостью
Наш инстаграм | Наш чат оперативно
t.me/knijkaod/14406 4.3K Jun 12 at 15:04

Хуевая Одесса

На Одещині прикордонники затримали прихильницю «рускава міра»

На одну з блог-постів прикордонники купували заступку своєї країни, що рухалась на Київ в Одесу.

На сайті погранслужби України повідомляють про задержання на в'їзді в Одесу жінчини, котра організовувала вибори глави ДНР

Хуевая Одесса | Наш инст
Стикеры | Прислать новость
t.me/xydessa/21188 393.5K Jun 26 at 12:57

Ще одна група порушень – це цитування російських чи проросійських джерел щодо теми окупації рф території України без контексту. Одеські Telegram-канали давали слово Пушиліну (ватажку т.зв «ДНР»), Стремоусову (колаборанту, т.зв. заступнику «голови військово-цивільної адміністрації» Херсонської області) та Слуцькому (голови комітету з міжнародних справ держдуми рф).

Одесский фарае

РИА Новости
Пушилин РИА Новости о том, надо ли в ходе спецоперации брать Одессу: нужно освобождать все русские города
122.4K 11:10

Глава "ДНР" Пушилин считает, что Одессу нужно «освободить», но Приднестровье к захвату пока подключать не собираются.
t.me/life_odessa/7965 18.4K Jun 16 at 12:02

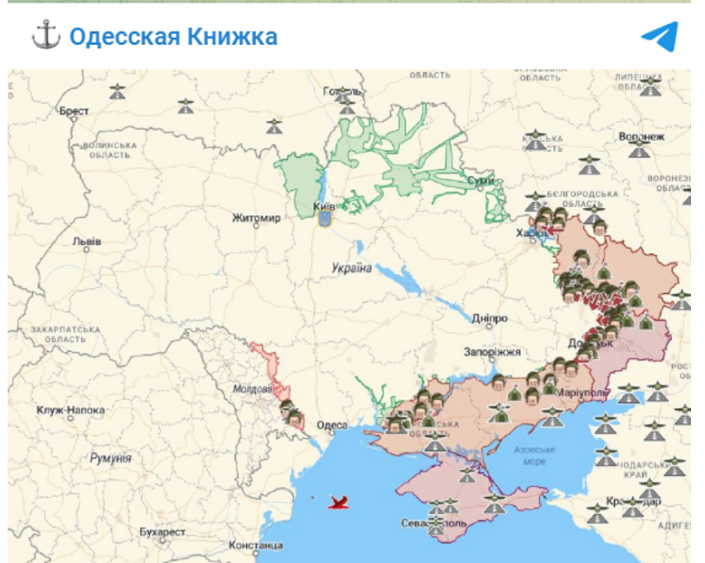
Одесская Книжка

!! На территории Херсонской области проведут референдум о вхождении региона в состав РФ, заявил замглавы военно-гражданской администрации региона Стремоусов
Одесская книжка
57.7K 09:36

Украинские банки на территории Херсонской области работать уже не будут, заявил замглавы военно-гражданской администрации региона Стремоусов
52.1K 09:37

!! На оккупированной территории Херсонской области проведут референдум о вхождении региона в состав РФ - Пишет РИА новости.

Книжка | Поделиться новостью
Наш инстаграм | Наш чат помощи
t.me/knijkaod/13999 4.4K edited Jun 7 at 09:50

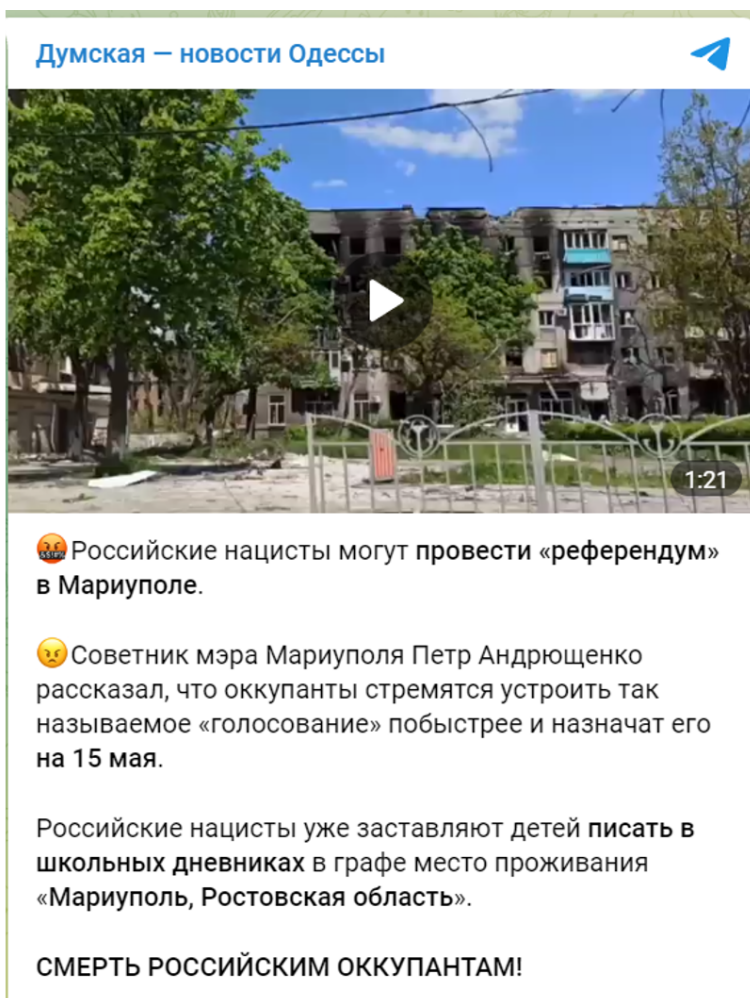
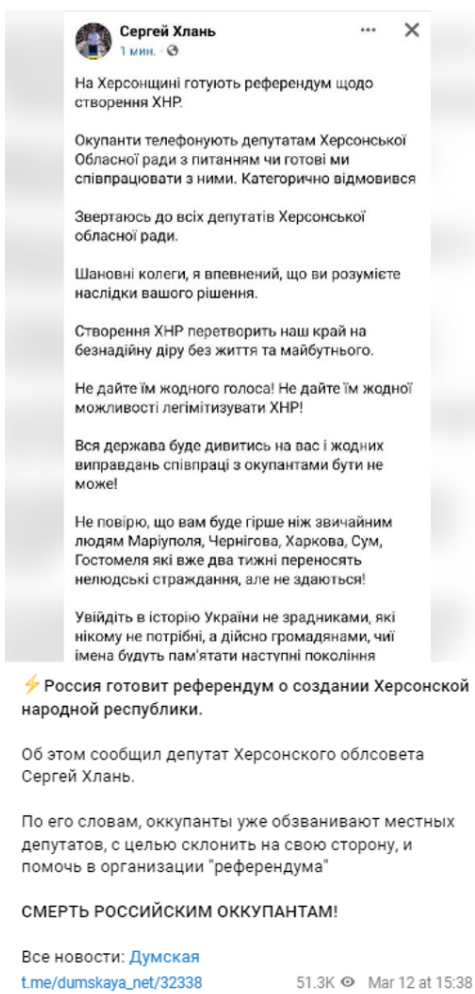
!! В Госдуме РФ планируют присоединить временно оккупированные Донецкую, Луганскую и Херсонскую области к России уже в июле, – председатель международного комитета госдумы Леонид Слуцкий

По его словам, референдум о вхождении "ДНР", "ЛНР" и Херсонской области мог бы пройти в июле одновременно.

Книжка | Поделиться новостью

Зазначимо, що подібні цитати без контексту – це трансляція пропагандистських наративів, де фейковий референдум, приєднання окупованих територій України до рф – це нібито законна дія.

Проте все ж у більшості випадків одеські Telegram-канали не поширювали сепаратистські наративи. Так, наприклад, «Думская» також писала про намагання окупантів провести «референдум». Але при цьому посилалася на українські джерела, даючи потрібний контекст.

Наратив «одесити – заручники київського режиму» в одеських Telegram-каналах відсутній

Із самого початку вторгнення російська пропаганда намагалася представити українців, зокрема й одеситів та жителів інших регіонів південної та східної України як «заручників київського режиму». Для цього використовувалася різноманітна дезінформація. Наприклад, про те, що ЗСУ, силові структури та українська влада «катують» людей, влаштовують «теракти», готують смертельну отруту в «біолабораторіях» або хочуть застосувати «біологічну зброю» проти українців. Ще одна тема – це нібито розташування українських військових, тероборони у школах, поліклініках, лікарнях тощо та використання населення як «живого щита». Усі ці вигадки були відсутні в одеських Telegram-каналах. За винятком цитувань нісенітниць міністерства оборони рф, про що йшлося вище.

Деякі Telegram-канали навпаки – розвінчували такі фейки.

Так, наприклад, маячню рф щодо провокації з чумою в Одесі розвінчували із посиланням на голову Одеської ОВА Максима Марченка. Для того, щоб показати, що розміщення українських РСЗО в школах чи поліклініках, - це теж вигадка, писали про візит Труханова до поліклініки №29 та цитували голову міського департаменту освіти Олену Буйневич.

Суспільне Одеса

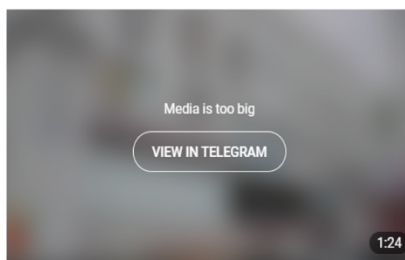
Міністерство оборони РФ заявило, що керівництво Одещини планує провести провокацію зі створенням біологічної загрози в місті та заразити жителів Одеси чумою.

"Єдина чума нашої країни – російські солдати, яких і так вже залишилось небагато. Мабуть, важкі наркотики це частина щоденного раціону в міністерстві вбивств Росії. Тому раджу їм пройти диспансеризацію й особливу увагу звернути на проходження психіатра", – відповів на це голова Одеської ОБА Максим Марченко.

t.me/susplneodesa/14604

22.2K Jun 11 at 17:29

Одесская Книжка

!! Пропанганда РФ продолжает распространять фейки об Одессе. На этот раз их Минобороны заявило о нахождении военных объектов на территории городской поликлиники #29.

Мэр Одессы Геннадий Труханов, вместе с британскими журналистами, прибыл в медучреждение, чтобы показать, что это обычная поликлиника, где ежедневно оказывают помощь более чем 300 одесситам.

«Здесь ничего такого, о чем говорит Минобороны врага нет. Здесь мирные люди, которые сидят в бомбоубежище, вместо того чтобы заниматься своими делами. Одесситы пришли на рентген. Идет плановый приём врачей. Вот такая очередная ложь от РФ», – сказал Труханов.

УСИ новости Одесса

Новый фейк: минобороны рф заявило об огневых позициях ВСУ в трех одесских школах

Вечером 23 мая министерство страны-агрессора сообщило, что в зданиях двух одесских школ на ул. Крымской и на ул. Паустовского якобы созданы огневые позиции ВСУ, а на прилегающей территории размещена бронетехника, артиллерия и РСЗО. На это уже отреагировал департамент образования Одесского горсовета:

"Министерство обороны рф лжёт. Ну, не впервой. Им не привыкать. Я понимаю и разделяю волнение жителей густонаселенных микрорайонов 40 (была в прошлых сводках), 14, 71 школ. Там вокруг высотки. Острова частного сектора и большие «чешки», «хрущёвки», типичные для спальных районов. Там нет никаких «огневых позиций, бронетехники и артиллерии». Там есть сторож, директор есть, учителя. Люди заполняют журналы, выходят на уроки онлайн, готовятся к окончанию учебного года", – написала глава департамента Елена Буйневич образования в Facebook.

Сегодня чиновники сделают новые снимки учебных заведений, которые разместят в школьном архиве.

УСИ | Подписаться

Группа взаимопомощи

t.me/usionline/42679

4.5K May 24 at 11:57

Наративи «у складі ЗСУ воюють нацисти», «нацисти тероризують одеситів» в одеських Telegram-каналах відсутні

Одеські Telegram-канали не поширювали подібні повідомлення, не дискредитували ЗСУ, тероборону або українську владу. У деяких випадках були зафіксовані вирази «російські нацисти». Таким чином одеські Telegram-канали намагалися показати справжню сутність російського режиму, а також говорити про геноцид українців, який здійснює кремль та його посіпаки у погонах.

Думская — новости Одессы

😊 Российские вояки приуныли. В очередном перехвате СБУ слышим, как оккупант из Алтайского края жалуется другу, что война в Украине стала для него настоящим адом. 🤖

🐾 «Знаешь, это ужас... отвечаю. Это просто ад настоящий, как в фильме ужасов!» – говорит российский нацист, который воюет на луганском направлении.

По его словам, у них уже сгорели все машины, а личного состава осталось полбатальона. Теперь домой приедут множество 200-х.

СМЕРТЬ РОССИЙСКИМ ОККУПАНТАМ!

Думская

Думская — новости Одессы

😊 4023 единицы техники потеряла нацистская россия с начала полномасштабного вторжения в Украину.

🇷🇺 Об этом сообщает независимый портал OSINT-исследований, который, кроме прочего, фиксирует подтвержденные фото- и видеозаписи потери в технике российских и украинских войск в ходе полномасштабной войны между нашими странами.

📌 Сколько техники уже потеряла россия на войне с Украиной по подсчетам независимых исследований и генштаба [читайте на нашем сайте](#) 📺

СМЕРТЬ РОССИЙСКИМ ОККУПАНТАМ!

Думская

Наративи із виправданням війни росії проти України – відсутні

Тексти про необхідність «демільтаризації» чи «денацифікації» України, із поданням повномасштабного вторгнення рф як «спецоперації», із намаганням заперечувати факти воєнних злочинів рф, яка нібито використовує «високоточну зброю» і не вражає цивільні об'єкти тощо в одеських Telegram-каналах відсутні. Навпаки, наявні публікації, де розвінчуються подібні російські побрехеньки.

The screenshot shows a Telegram channel post from 'Одесская Книжка'. It features a pinned message with a video of a man, a photo of a train, and several smaller images showing destruction. The text includes a warning about a Russian missile strike on a monastery and a report on a rocket strike on a cemetery.

Одесский фраер
33 716 subscribers

Одесская Книжка

Пinned message
Конфиденциально и анонимно @ua_wi
09:32
82.6 MB

В Одессе отреагировали на решение России открыть "гуманитарный коридор" из украинских портов, заблокированных Черноморским флотом РФ.

Спикер Одесской ОВА Сергей Братчук назвал это "информационно-психологической операцией" противника.

Демилитаризация РФ продолжается...

Книжка | Поделиться новостью

Одесская Книжка
00:39

! Корреспондент "Думской" побывал в Свято-Иверском православном монастыре, который пострадал вчера в результате российского ракетного удара

Вчера днем российские оккупанты выпустили по нашему городу противокорабельную ракету «Оникс». «Высокоточное» оружие уничтожило жилой дом (россияне назвали его «логистическим центром»), убило ребенка и серьезно ранило 17-летнюю девушку.

! На территории монастыря пострадало несколько строений, включая храмы. Монахи собственными силами ликвидируют последствия обстрела: вынимают остатки выбитых стекол, собирают осколки ракеты и подметают территорию.

Монашеская братия записала обращение, в котором осудила российскую агрессию и призвала варваров остановиться.

СМЕРТЬ РОССИЙСКИМ ОККУПАНТАМ!

Думская

Поддержать нас: [Patreon](#)
[PayPal: y.basiuk@gmail.com](#)

765 147 47 40 7 4 3 2

42.5K edited 15:18

Во время сегодняшнего обстрела ракеты попали в одно из городских кладбищ. Разрушено более 1000 кв. м. территории.

«Это тоже «денацификация»? Оккупанты, видимо, боятся даже мертвых», прокомментировал мэр Одессы Геннадий Труханов.

Официальные новости Одессы
t.me/odesacityofficial/6909 112.8K Apr 23 at 19:17

Так, Telegram-канал «Одесский фраер» подавав інформацію про «гуманітарні коридори» від рф у Чорному морі із посиланням на речника Одеської ОВА Сергія Братчука, Telegram-канал «Одесская книжка» писав про «демільтаризацію рф», яку вона влаштувала сама собі. «Думская» відправила свого власного кореспондента на місце події, щоб висвітлити факт влучання російської ракети по житловому будинку. Telegram-канал «Офіційні новини Одеси» писав про «денацифікацію» одеського кладовища.

Використання наративів, пов'язаних із проросійською пропагандою, у внутрішньополітичній боротьбі

Як відомо, 29 червня була проведена перша із початку повномасштабного вторгнення рф сесія Одеської міської ради. Це означає, що міське політичне життя потроху пожвавлюється, а отже, відновлюються і політичні баталії, в яких час від часу опоненти можуть використовувати проросійські наративи, щоб дискредитувати своїх супротивників.

Так, нещодавно відновив роботу Telegram-канал «Одесский городской», але тепер під новою назвою «Циничный городской». Нагадаємо, що в перші дні війни саме в цьому каналі припускалося, що Одесу можуть «здати» окупантам. До повномасштабного вторгнення на цьому медіа експерти знаходили численні приклади політичної джинси, а також приклади поширення проросійських наративів.

На декілька місяців Telegram-канал взагалі припинив свою роботу, але 27 червня там вийшла перша публікація, в якій читачам пообіцяли розповісти «правду без солоденьких прикрас та захоплених дифірамбів». У майже 20 дописах, які вийшли з того часу й до кінця моніторингового періоду стилістика лишилася та сама. На каналі розповідають про різноманітні «схеми», «договорняки» без чіткого посилання на джерела.

Поки що ми не можемо говорити про просування відвертих прокремлівських нарративів, хіба що про окремі натяки. Так, очевидним є бажання Telegram-каналу дискредитувати окремих політиків та чиновників як регіонального, так і загальноукраїнського рівня.

Наприклад, звинувачують одного із одеських бізнесменів у причетності до продажу списаної зброї за кордон – доказів не наводять. Щодо рішення Одеської ОВА створити комісію, яка перевірятиме, чи працюють одеські ТЦ під час тривоги, Telegram-канал публікує свій прогноз: «Комиссия будет стричь бабло, наказывая только лохов и особо строптивых». Подібні повідомлення можуть свідчити не стільки про намагання розібратися у ситуації, сигналізувати про важливу проблему, але зокрема й про намагання дискредитувати певних українських чиновників та політиків, а також спекулювати на темі корупції під час війни. Важливо наголосити, що висвітлювати питання корупції надзвичайно важливо, але пости, в яких не наводяться докази щодо цього, можуть мати ознаки й ворожих інформаційних операцій. Тому експерти продовжуватимуть слідкувати за цим каналом і надалі.

Ще один Telegram-канал, на який варто звернути увагу, – це «Монитор». Це видання стоїть на проукраїнській позиції, засуджує російську агресію, пише про воєнні злочини РФ тощо. Однак цілком очевидним є бажання цього медіа дискредитувати міського голову Одеси, зокрема, звинувачуючи його у тому, що він нібито хотів «здати» місто. Також сайт пише про те, що «кремль управляє міською владою Одеси», а щодо ракетного обстрілу міста (влучання по ТРЦ «Рів'єра») пише: «в качестве версии можно предположить, что это была спланированная атака на конкурентов».

Монитор
Forwarded from Berendakov-news
КАК КРЕМЛЬ УПРАВЛЯЕТ ГОРОДСКОЙ ВЛАСТЬЮ В ОДЕССЕ
(ЧАСТЬ 1)

Одесская мэрия и городской совет полностью контролируются местной мафией, которая, по данным итальянской полиции, интегрирована в российский преступный мир.

После того, как стало понятно, что Одессу россияне не захватят, мэр Одессы Труханов вдруг стал большим патриотом Украины, хотя всю свою жизнь был адептом Русского мира. Таким образом, он пытается замаскироваться "под своего", чтобы его не погнали страной 🇷🇺 метлой за многолетнюю работу на Россию.

Закрывать на это глаза и откладывать борьбу с пророссийской властью в Одессе нельзя. Иначе будет как с Киваловым, которому удалось пережить два Майдана и даже войну на Донбассе 2014-2016 гг. Сейчас Кивалов вообще сбежал из страны и вместо тюремных нар возлегал на элитных пляжах Дубая.

Кто такая одесская и мафия и почему с ней важно бороться уже сейчас, я расскажу в нескольких роликах. Первую часть можно посмотреть по ссылке: <https://cutt.ly/FHJcnu>

Вместе мы сможем навести порядок! 🇺🇦

Монитор
РАКЕТНАЯ АТАКА ПО «РИВЬЕРЕ»: СЛУЧАЙНОСТЬ ИЛИ ЗАКАЗ
КОНКУРЕНТОВ?

9 мая поздно вечером рашисты разбомбили крупный торговый центр «Ривьера» на окраине города. В сообщении ОК «Юг» указано, что по ТЦ были выпущены старые ракеты советского образца, которые не отличаются снайперской точностью. Именно поэтому ракеты поразили якобы «чрезвычайно опасный объект» - торговый центр. Данные советские ракеты типа X-22 имеют погрешность отклонения 200-300 метров. В радиусе 300 метров от «Ривьеры» находятся лишь ЖК и частные дома, никаких военных объектов там нет. Это говорит о том, что российский войска, скорее всего, целились именно в ТЦ. Но зачем бомбить ТЦ? К примеру, в Киеве рашисты разбомбили ТЦ «Retroville» из-за фото военной техники, стоявшей вблизи ТЦ. Но с «Ривьерой» ничего подобного не было.

В качестве версии можно предположить, что это была спланированная атака на конкурентов. Кто главный конкурент «Ривьеры»? «Сити Центр». Кому принадлежит «Сити Центр»? Ангерту и его поделникам? Кто такой Ангерт? Пророссийский мафиози согласно [досье итальянской полиции](#). Под шумок войны наша пророссийская одесская мафия гипотетически могла договориться, чтобы долбанули по «Ривьере». Напомним, что раньше доля в «Сити Центре» была у Владимира Галантерника. Но относительно недавно [бразды правления перешли к Кауфману и Грановскому](#). Ангерт же является фактическим мажоритарным собственником данного объекта.

То есть, во-первых, у местных мафиози был мотив - устранить конкурентов. Во-вторых, у собственника «Сити Центра» есть возможность выйти на военно-политическое руководство России. Всем известно, что одесская преступность входит в состав российской, а точнее московской мафии. Взять к примеру члена преступного синдиката «Доверей Делама» Александра Жукова. Большинству одесситов он известен тем, что ранее напрямую имел долю в дорожном монополисте «Ростлагостеле» который до сих пор пользует все крупные

В 2014-м ГОДУ СЕПАРАТИСТСКАЯ ПАРТИЯ «РОДИНА» ПОДДЕРЖАЛА ТРУХАНОВА НА ВЫБОРАХ МЭРА ОДЕССЫ

В конце мая 2014-го года, когда Россия только-только отхлпала Крым, нынешний мэр Одессы шел на выборы под совкового вида знаменами партии с совковым названием «Родина».

Лидер одесских сепаратистов Игорь Марков, ныне скрывающийся в Москве и обливающий Украину грязью в эфирах прогандона Соловьева, на конференции партии «Родина» выразил поддержку Геннадію Труханову на выборах мэра Одессы.

Кстати, 27 мая 2022 года Труханов отметил восемь лет на посту мэра Одессы. Самое удивительное, что одесскую партию сепаратистов «Родина» так и не запретили, и все почему-то об этом молчат.

Читайте также: [Перед войной Россия договорилась с Трухановым о сдаче Одессы - военнопленный](#)

47 6 3 2

2215 17:44

Тож у випадку цих двох Telegram-каналів важливо підкреслити: викриття корупції або ж потенційних зв'язків із ворогом – важливі теми. Так, українські чиновники не завжди є ідеальними, однак публікація маніпулятивного контенту щодо них може підірвати довіру громадян до суспільних інститутів, що під час війни може бути небезпечним, породжувати паніку, паразитицькі настрої.

Маніпулятивний контент низької інтенсивності

Для виявлення такого контенту у Telegram-каналах аналізувалися публікації, що містили чутки, недостовірні посилання, припущення, та потенційно могли призвести до поширення панічних настроїв.

Аби знайти такий контент, використовувалися ключові слова: «повідомляють», «нам пишуть», «масово скаржаться», «ймовірно», «припускаємо», «швидше за все» тощо. У цьому випадку ми визначали, чи перевіряють одеські Telegram-канали інформацію, що надійшла від дописувачів. Адже і під видом таких повідомлень можуть відбуватися дезінформаційні вкиди. Досліджувалися ті медіа, які публікують таку інформацію найчастіше: «Одесская книжка», «Одесский фраер», «Х..вая Одесса», «Одесса Сейчас», «Одесса News - новости Одессы».

Майже кожен четвертий допис, написаний на основі повідомлень дописувачів чи очевидців, - чутки

В результаті ми виявили, що досліджувані одеські Telegram-канали перевіряють таку інформацію зрідка. Так, майже кожен четвертий допис – це чутки. Тобто надіслані чутки чутками й лишаються, бо подаються без вказівки на джерела та перевірку.

Одесса Сейчас: война, Украина, россия

!! Взрыв с моря! Вероятно, работает ПВО.

Тревогу ещё не объявляли.

🇺🇦 Одесса Сейчас

t.me/now_odessa/20322

36.4K 👁 May 10 at 15:41

Одесса Сейчас: война, Украина, россия

!! Сообщают, что в море что-то бахнуло и пошёл дым

🇺🇦 Одесса Сейчас

t.me/now_odessa/20211

31.7K 👁 May 9 at 12:43

⚓ Одесская Книжка

!! Сообщают о запуске ракет из акватории Черного моря!

t.me/knijkaod/15229

5.4K 👁 Jun 22 at 14:06

Хуевая Одесса

Пишут, что прилетело в многоэтажку под Одессой, люди под завалами, достают

👉 Хуевая Одесса | Наш инст
Стикеры | Прислать новость

t.me/xydessa/21377

414.1K 👁 edited Jul 1 at 01:16

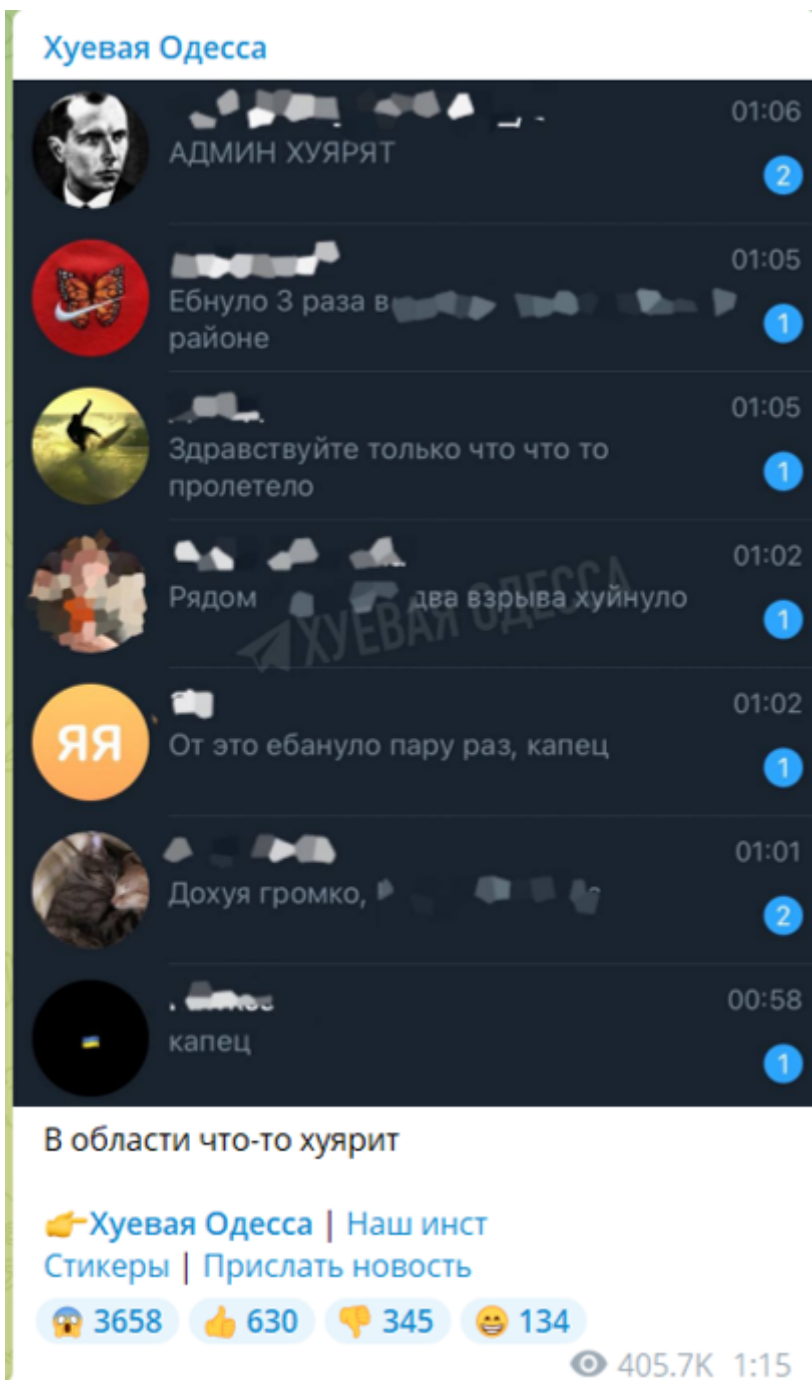
Одесский фраер

Сообщают о взрывах в Одесской области

t.me/life_odessa/7646

23.1K 👁 May 16 at 09:18

Найбільша частина такого контенту – це повідомлення про вибухи. Проте подається така інформація без посилання на джерело. Ми не знаємо, хто ці джерела, наскільки вони надійні і чи перевірялася якимось чином ця інформація. Один із Telegram-каналів опублікував допис, з якого можна судити про те, як створюються подібні повідомлення.

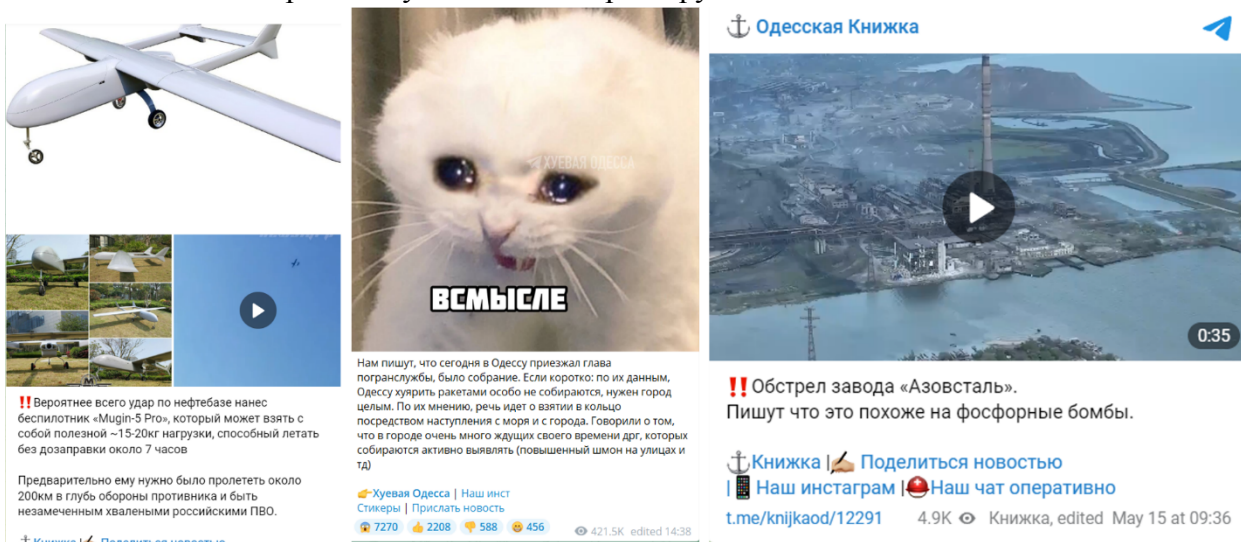

Припускаємо, що адміни Telegram-каналів отримують декілька повідомлень про вибухи у певному місці: у місті, області, сусідніх регіонах – і дають повідомлення на стрічку. Але, знову ж таки, оскільки джерела не вказані, зрозуміти, про що йдеться, який саме це був вибух і чи взагалі він був – не є можливим.

У випадку ЗМІ існує процедура перевірки інформації. Так, найбільш надійною вважається та інформація, свідком якої став кореспондент видання. Саме із посиланням на власного кореспондента вона й дається. І ЗМІ бере на себе відповідальність за точність такої інформації. Однак, якщо говорити про Telegram-канали, то тут процедура перевірки інформації залишається прихованою від читача, що може становити загрозу: вводити аудиторію в оману, призводити до паніки тощо.

Хоча із позитивного додамо, що означені Telegram-канали не публікують інформацію про конкретне місце вибуху, заблюрюють фото тощо.

Рідше видання поширюють чутки іншого характеру:

The screenshot shows a Telegram post from the channel 'Одесская Книжка'. It features three main images: a white drone, a close-up of a white cat with the text 'ВСМЫСЛЕ' (No sense) overlaid, and an aerial view of an industrial facility with a tall chimney. The post includes a video player for the industrial site and a text block with a warning icon. The text block contains a detailed report about a drone strike on an oil base, mentioning a 'Mugin-5 Pro' drone and a 'Хувая Одесса' Telegram channel. The post has 7270 views, 2208 likes, 588 comments, and 456 shares. It was edited on May 15 at 09:36.

!! Вероятнее всего удар по нефтебазе нанес беспилотник «Mugin-5 Pro», который может взять с собой полезной ~15-20кг нагрузки, способный летать без дозаправки около 7 часов

Предварительно ему нужно было пролететь около 200км в глубь обороны противника и быть незамеченным хваленными российскими ПВО.

Хувая Одесса | Наш инст
Стикеры | Прислать новость

7270 2208 588 456 421.5K edited 14:38

!! Обстрел завода «Азовсталь».
Пишут что это похоже на фосфорные бомбы.

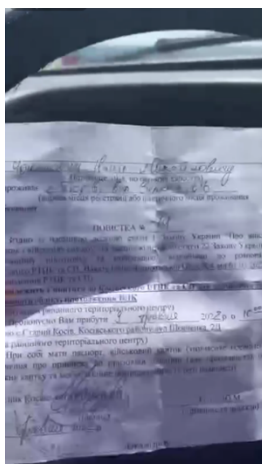
Книжка | Поделись новостью
Наш инстаграм | Наш чат оперативно
t.me/knijkaod/12291 4.9K Книжка, edited May 15 at 09:36

Наприклад, щодо удару по російській нафтобазі «Одеська книжка» опублікувала припущення без посилання на джерело про те, який саме тип безпілотної використовувався. Однак без посилання на експерта, який справді в темі, цінність такої інформації дуже незначна. Те саме стосується повідомлення про обстріл «Азовсталі». Дуже важливо фіксувати російські військові злочини, але подібний підхід не дозволяє їх підтвердити.

А от «Хувая Одесса» опублікувала новину, очевидно, на основі повідомлення дописувача, який розповідає про збори за участю голови прикордонної служби. І тут так само: може йтися про злив важливої інформації, який під час війни може бути вкрай небезпечним. Або ж про звичайнісінькі чутки: ми не знаємо, чи та людина, яка повідомляє про збори, справді на них була.

Недостовірні посилання на одеських Telegram-каналах

Третина контенту – це повідомлення із недостовірними посиланнями. Тобто у надісланій читачами чи знайденої адмінами інформації є хоча б якась вказівка на джерело, але ця вказівка нечітка. Тож перевірка інформації, швидше за все, теж не здійснювалася.

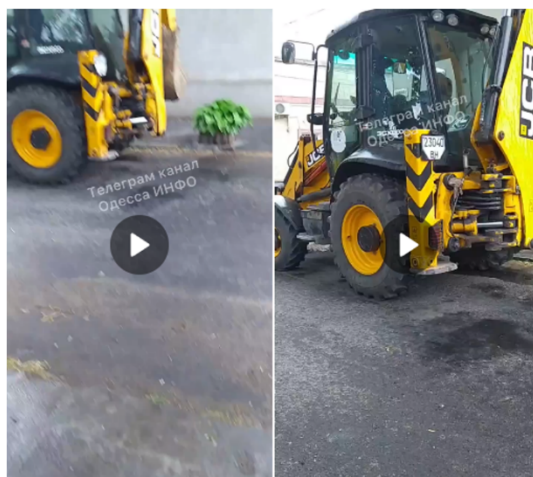
!! На заправках начали выдавать повестки

Как сообщают информ-каналы, украинцам в Ивано-Франковске выдают повестки прямо на заправке.

Книжка | Поделись новостью

Наш инстаграм | Наш чат помощи

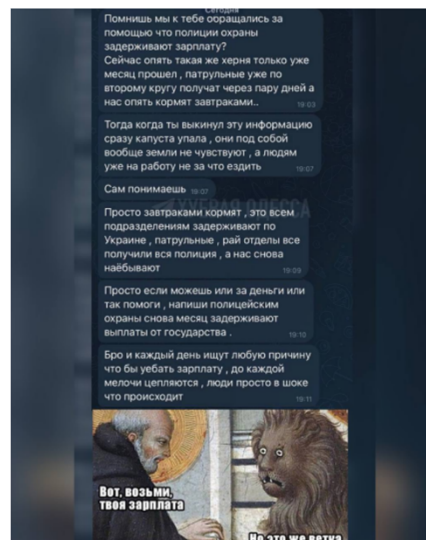
Одесский фразер

«Работа» коммунальных служб на высшем уровне. Приехали чистить канализацию, правда техника стоит уже около часа заведённая, но ничего не происходит. Наверное топливный кризис закончился, и можно его попусту израсходовать.

t.me/life_odessa/7755

21.8K May 26 at 18:42

Полиция охраны массово жалуется на руководство по причине невыплат зарплат

Хуевая Одесса | Наш инст Стикеры | Прислать новость

3148 732 464 281

406.2K 23:08

У цієї групі повідомлень хоча б є якісь підтвердження: скрін або відео. Однак є й маніпуляції. Наприклад, у дописі про те, що поліцейським не дають зарплатню, зазначено, що там «масово» жаліються, хоча представлено лише один скрін. Те саме у дописі про повістки: представлено лише один випадок, але вжито множину. У відео із комунальниками повідомляють, що техніка вже годину стоїть, хоча з відео це теж не випливає.

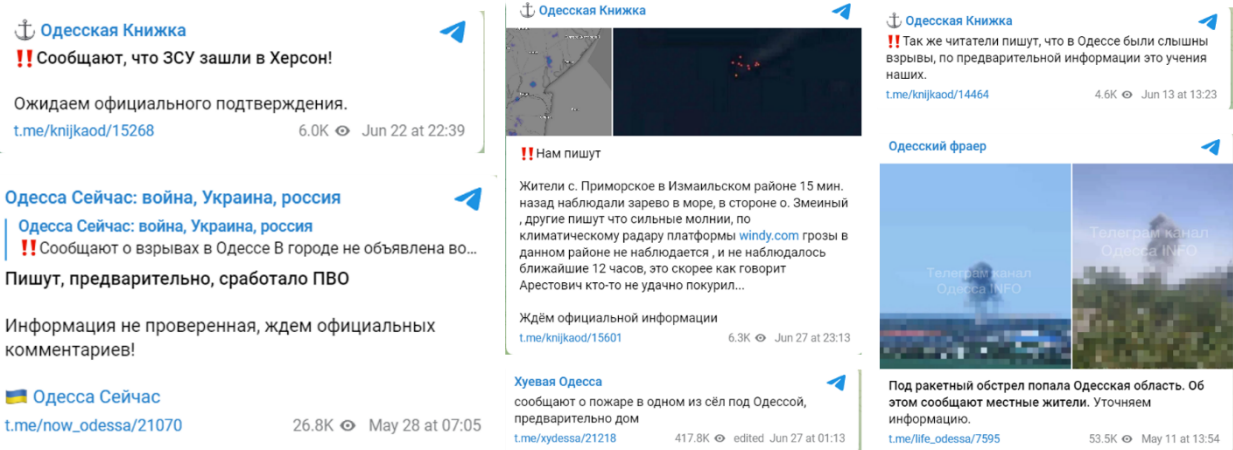
Тож проблема недостовірних посилань у тому, що хоч ми й маємо більше інформації, ніж у випадку із чутками, все одно повністю довіряти подібним дописам не можемо. Вони також можуть вводити в оману і призводити до того, що і так спантеличена під час війни аудиторія ухвалюватиме неправильні рішення.

Причому проблема може насправді існувати, наприклад, насправді можуть затримувати зарплатню «масово». Але оскільки інформація не подається, як слід, то й сама проблема може не вирішитися.

Частина повідомлень із недостовірними посиланнями – це вказівка на те, що якісь ЗМІ поширили інформацію або ж на те, що якась інформація «масово» поширюється у мережі чи у чатах у Viber. Однак і тут без чіткого посилання не можемо судити про достовірність даних. Варто пам'ятати, що у чати у Viber чи ж в інші мережі певні повідомлення також можуть спеціально вкидатися російськими спецслужбами для поширення дезінформації.

Способи перевірки інформації одеськими Telegram-каналами

У майже 18% випадків Telegram-канали все ж вказують, що інформація потребує перевірки або ж намагаються перевіряти її самостійно. Однак і у цих випадках не завжди можна говорити про якісну роботу.

Наприклад, повідомляють про те, що ЗСУ зайшли в Херсон, але додають, що все ж треба дочекатися підтвердження. Або ж у випадку вибухів, які чутно в місті, вказують, що інформація не є перевіреною. Або ж пишуть, що дані попередні.

Цікаве повідомлення щодо Зміїного: за одними даними – блискавки, але за іншими – натякають на «прильоти» по острову. Хоча і тут є приписка, що потрібна ще офіційна інформація.

Якщо говорити про стандарти, то у журналістиці існує правило: не впевнений – не пиши. Але все ж для Telegram-каналів важливіше якомога швидше поставити на стрічку новину, яка буде читатися. Наприклад, про звільнення Херсону Україною. Проте неякісна або ж недостатня перевірка інформації може призводити до того, що аудиторія буде введена в оману, неправильно оцінюватиме положення на фронті, розподіл сил. А в подальшому – із скепсисом ставитиметься до будь-якої інформації, зокрема від офіційних джерел.

Власні джерела та офіційна інформація

В одеських Telegram-каналах ми зафіксували набагато менше випадків, коли інформація від читачів подається із посиланням на офіційні джерела або ж на власні джерела.

Хувая Одесса

01:48

02:16

Число погибших в Сергеевке возросло до 19 — глава ГСЧС Сергей Крук. Комментарий жителя пострадавшего дома и видос последствий прямиком от нас с места.

**Видео снято и опубликовано после официальных фото/видео репортажей местных властей, оперативного командования «Ю» и одесской прокуратуры*

👉 Хувая Одесса | Наш инст

!! Русские корабли как корова слизала!

После получения Украиной противокорабельных комплексов, корабли РФ отделились подальше от крейсера "москва" и не хотят идти его курсом!

На карте видно расположение вражеских кораблей согласно информации флот.ком, остальные побежали на причалы Севастополя.

"Сейчас нам передано столько "Гарпунов", что мы можем потопить весь ЧФ РФ. Почему бы и нет?" — Братчук

Братчук, ссылаясь на оценки американских специалистов, заявил, что для выведения из строя авианосца достаточно пяти ракет Нагрооп, для уничтожения крейсера – четырех, эсминца – двух; одна ракета способна нанести серьезный ущерб небольшому кораблю или катеру.

📖 Книжка | 🗨️ Поделиться новостью
 📱 Наш инстаграм | 🗨️ Наш чат оперативно

Так, зустрічаються і якісні дописи. Спочатку публікують повідомлення від дописувачів, а потім – додається офіційна інформація.

Щодо власних джерел, то вказівка на них має означати, що медіа перевіряло інформацію у компетентних осіб. Але все ж довіра до власних джерел медіа має залежати від довіри до самого медіа.

 Одесская Книжка

 Одесская Книжка
!! В Одессе слышны взрывы уточним информацию
!! По нашей информации что-то сбили

t.me/knijkaod/15460 7.6K Jun 25 at 22:57

 Одесская Книжка

!! Наши источники сообщают, что на пожар выехало 4 пожарные машины !

t.me/knijkaod/11846 7.2K Книжка, May 9 at 22:46

 Одесская Книжка

!! Наши источники сообщают о подготовке врагом массированной ракетной атаки в течение ночи или на последующие сутки по всей территории нашего государства

Будьте внимательны к тревогам. Берегите себя.

t.me/knijkaod/12053 7.4K Книжка, May 11 at 23:12

Так, у випадку із Telegram-каналом «Одесская книжка», вираз «за нашою інформацією щось збили» має означати, що ці дані перевірялися у джерел із ЗСУ. Або ж «наші джерела» у другому випадку – це хтось із ДСНС, а третьому – теж із ЗСУ. Але чи насправді це так – перевірити, звісно, важко саме через те, що посилання на ці джерела оформлені неправильно.

Єдиний плюс – те, що Telegram-канал тут не зупинився лише на повідомленнях від дописувачів, які не дають гарантії точності. А намагався перевірити ці тексти.

Висновки

Отже, наше дослідження наявності маніпулятивного контенту показало, що прокремлівська пропаганда не є провідною проблемою одеських Telegram-каналів. Проте все ж варто звертати увагу на часте використання офіційних джерел ворога та поширення різноманітних нісенітниць про «снайперські точки нацистів на дахах багатоповерхівок» або ж «РСЗВ на шкільному подвір'ї». Тут потрібно розуміти, що одна із важливих складових пропаганди – це здатність повідомлення зачепити читача, налякати його і змусити передавати це повідомлення далі – якомога більшій кількості людей. При цьому саме повідомлення сконструйоване так, щоб сіяти паніку або ж досягати будь-якого іншого бажаного для пропагандиста ефекту. Поширюючи маячню від міністерства

оборони рф чи від путіна та його поплічників, Telegram-канали надзвичайно посилюють подібний ефект.

Ще однією проблемою одеських Telegram-каналів, яка також може бути використана ворогом, є звичка поширювати неякісну та неперевірену інформацію. Таким чином, під виглядом повідомлення людини, яка розповідає про таємні збори за участю «начальства», можуть просуватися і проросійські наративи. Важливо, щоб Telegram-канали чіткіше вказували походження інформації і не «велися» на упаковані під «відверті зізнання читачів» маніпуляції, перевіряючи інформацію.

Загальні висновки:

Підсумовуючи результати моніторингу, зауважимо, що проросійська пропаганда, дезінформація та приховані спроби маніпулювання громадською думкою вже набагато рідше зустрічаються на сайтах українських медіа-ресурсів взагалі та одеських сайтах, зокрема.

Наразі сумнівну першість в цьому питанні просування пропагандистських а маніпулятивних наративів перейняли Facebook-спільноти та Telegram-канали. Це пов'язано з більшою прозорістю діяльності медіа-ресурсів, а також посиленням відповідальності за зміст інформації, що оприлюднюється.

Прокремлівських наративи запозичуються одеськими медіа зрідка, однак все ж на окремі випадки треба звернути увагу. Так, у Facebook боти можуть використовувати клікбейтні заголовки одеських ЗМІ. А деякі Telegram-канали запозичують інформаційні приводи від міністерства оборони рф. І як правило, чим більш «неймовірною» є вигадка міністерства, тим більше перепостів вона отримує.

Очевидним є також намагання російської пропаганди подавати Одещину як нібито частину російської сфери впливу, вимагаючи від України здійснити певні кроки. Також бачимо, що стосовно нашого регіону постійно здійснюються інформаційні атаки: «Одеса має бути з рф», «Одесу скоро захоплять», «в Одесі нацисти, що тероризують мирне населення, але рф знищує їхні бази та зарубіжне озброєння «високоточною зброєю» та ін.

Тим часом деякі одеські медіа можуть долучатися до поширення цих наративів, оскільки не мають практики збалансовувати прокремлівські заяви або ж перевіряти інформацію від дописувачів.